

1. 2- XX .

2-

66.1 73
32(09)(075.8)
90

Рекомендовано до друку Вченими радами:

«
03.11.2015 .);
24.10.2015 .);
13/12 30.12.2015 .);
»(10
(6
«
»(2 24.09.2015 .);
(2 27.10.2015 .);
(8 10.11.2015 .).

90

: : 2- ./ ; [. . . .
]; 2- - : «
-2000», 2017. - .1.: XX

ISBN 978-966-418-285-7

XX с .

ISBN 978-966-418-285-7

66.1 73
32(09)(075.8)
© , 2017
© , 2017
© « - 2000», 2017

); 5- XVIII XI),
 () XX - XXI .
 (31): 6
 (-
 , -
 - , ,
 .). (7)
 (, - , -
 , ,)
 (8) , ,
 (, - , -
 .).
 .
 « - (« -
 « - », « », -
 , , ,
 , , ,
 ()).
 ())
 , , ,
 , , ,
 , (,) ;
 ; XXI 6, 7, 8, XX
 : - -
 ,
 ,
 .

*Науковий редактор видання
 доктор політичних наук . . . ,
 Львівський національний університет імені Івана Франка*

:

1.

- 1. — . -
- 2.
- 3. - -
- 4. -

2.

- 5. - -
- 6. - -
- 7. - -
- 8. -
- 9. -

3.

- 10. - -
- 11. :
- 12. - -
- 13. -

4.

- 14. - -
- 15. -
- 16. V -
- 17. XVI-XVII -
- 18. -
- 19. -
- 20. - -

5.

- 21. XVIII-XIX -

- 22. - V -
- 23. - XVIII -
- 24. -
- 25. -
- 26. -

.....	3
.....	5
1.	14
1.	14
1.1.	14
1.2.	16
1.3.	17
2.	20
2.1.	20
2.2.	23
2.3.	26
2.4. « »	30
3.	35
3.1.	35
3.2.	37
3.3.	39
3.4.	42
3.5.	44
3.6.	45
3.7.	48
4.	53
4.1.	53
4.2.	55
4.3.	58
4.4.	61
4.5.	63
4.5.1.	63
4.5.2.	65
4.6.	66
2.	71
5.	71
5.1.	71
5.2.	72
5.2.1.	72
5.2.2.	74

5.3.	-	«	»	76
5.4.	-			78
5.5.				80
5.6.				81
6.				84
6.1.				84
6.2.		:		85
6.3.	-			86
6.4.				89
6.5.				93
7.				100
7.1.				100
7.2.	-			101
7.3.	-			103
7.4.				105
7.5.				107
7.6.		:	,	108
7.7.				111
8.				114
8.1.				114
8.2.	-			115
8.3.	-			118
8.4.	-			120
8.5.				122
9.				129
9.1.	-			129
9.2.				131
9.3.	133
9.4.				134
9.5.			(.....	
	,)	,	136
9.6.		:		139
9.7.				141

3.	 145
10.	 145
10.1.	 145
10.2.	(,) 147
10.3.	I 150
10.4.	 153
11.	: 158
11.1.	 158
11.2.	 161
11.3.	 164
11.4.	 168
12.	 173
12.1.	 173
12.2.	- - : 174
12.3.	- 175
12.4.	, 177
12.5.	 178
13.	 181
13.1.	 181
13.2. 183
13.3. 186
13.4.	 190
4.		
XVI-XVIII	 193
14.	 193
14.1.	- 193
14.2.	, 195
14.2.1. 195
14.2.2.	- 197
14.3.	- ' 199
14.4.	- 202
14.5.	 204
15.	 207
15.1.		

	VI	207
15.2.	:	209
15.3.	-	211
15.4.	:	213
15.5.	-	215
15.6.	-	217
15.7.	.	219
16.	V	222
16.1.	.	222
16.2.	o	223
16.3.	.	225
16.4.	V	226
16.4.1.	.	227
16.4.2.	.	229
16.4.3.	.	231
16.5.	,	233
16.6.	-	235
16.7.	V	236
17.	XVI-XVII	239
17.1.	.	239
17.2.	V	241
17.2.1.	- « »	241
17.2.2.	« »	243
17.2.3.	« »	245
17.2.4.	« »	247
17.2.5.	« »	248
17.2.6.	« »	248
17.2.7.	« » « »	250
17.2.8.	(,)	252
17.3.	XVII .(,)	255
17.4.	« »	259

18.		264
18.1.	-	264
18.2.		266
18.2.1.		266
18.2.2.		267
18.2.3.	-	268
« »,		268
18.3.	-	269
18.3.1.		269
18.3.2.		270
18.4.	(,)	272
18.5.	-	274
(, ,)		274
18.6.	-	276
(,)		276
19.	-	280
19.1.		280
19.2.	-	281
19.3.		284
19.4.	,	286
19.5.	-	288
19.6.	(, ,)	292
« »		295
20.		295
20.1.	-	298
20.2.	-	303
20.3.	-	306
20.4.		313
5.			
	XVIII–XIX	313
21.			
	XVIII–XIX	313
21.1.		313
21.2.		315

21.3.		319
21.4.		323
22.	V –	
		327
22.1.	V –	327
22.2.		328
22.3.		330
22.4.		331
22.5.		332
22.6.		334
22.7.		336
22.8.		337
22.9.	V –	339
23.	XVIII –	
		342
23.1.	XVIII –	342
23.2.	« laissez-faire»	343
23.3.		345
23.4.		347
23.4.1.		347
23.4.2.		350
23.5.		352
24.		
		357
24.1.		357
24.2.		359
24.3.		360
24.3.1.		361
24.3.2.		362
24.4.		363
24.5.		365
24.6.		366
24.7.		367
24.8.		369
24.9.	XIX c	371
24.9.1.		371
24.9.2.		373

25.		376
25.1.	-		
		376
25.2.			379
25.3.			380
25.4.	-		381
25.5.			
		383
25.6.			
		385
26.			
		388
26.1.			388
26.2.	.		391
26.3.			393
26.4.	.		394
26.5.	.		396
26.6.	.		398
26.7.	.		399

Розділ 1. Історія політичних учень доби Стародавнього світу

Тема 1.

Історія політичних учень як складова частина науки про політику

- 1.1. Предмет історії політичної думки
- 1.2. Історія політичної думки як навчальна дисципліна
- 1.3. Методологія історії політичної думки

1.1. Предмет історії політичної думки

Історія політичної думки¹ – одна із важливих складових духовної культури людства. У ній сконцентрований величезний політичний досвід минулих поколінь, відображені основні напрямки попередніх досліджень політичної проблематики. Цей пізнавальний досвід, ідеї та досягнення минулого помітно впливають на політичні погляди, орієнтації, на теорію та практику сьогодення.

У своїх спробах зрозуміти сьогодення й знайти шлях до кращого майбутнього люди зверталися й звертаються до історично апробованих положень, принципів, цінностей, бо це – необхідний спосіб людської орієнтації в історичному просторі та часі. Історія політичної думки дозволяє зрозуміти, як в боротьбі і зіткненнях різноманітних поглядів, позицій одночасно йшов і йде процес розвитку пізнання природи держави, поглиблювалися уявлення про свободу, справедливість, законність, «ідеальний» устрій держави, свободи людини, форми і принципи взаємин особи та влади тощо.

Історією політичної думки вивчаються різноманітні форми вираження та фіксації знання, яке історично виникає та розвивається, ті теоретичні концепції, ідеї, в яких відображається історичний процес поглиблення пізнання політичних явищ. Поза предметом історії політичної думки знаходяться різноманітні фрагментарні, не розвинені до рівня самостійної та оригінальної теорії висловлювання, судження мислителів, громадських і політичних діячів, письменників, поетів і под. про політичні явища, хоч такі міркування можуть бути надзвичайно глибокими й цікавими.

У системі політичних знань історія політичної думки займає особливе місце. Як теоретично оформлений комплекс знань політичного вчення за своїм гносеологічним (грец. *γνώσις* – пізнання та *λόγος* – знання) рівнем і характером історія політичної думки відрізняється від інших форм відображення політичної дійсності – таких як різні уявлення, почуття, вірування, настрої тощо. Ці форми буденного, дотеоретичного пізнання, хоч і не входять безпосередньо в предмет історії політичних учень, але вельми важливі для розуміння реальної та конкретної ситуації формування і функціонування відповідних теорій.

¹ Як синонімічні використовується низка інших назв, як-от: «історія політичних учень», «історія зарубіжних політичних учень», «всесвітня історія політичних учень» та под.

Хоч історія політичної думки – дисципліна політологічна, значний вклад у її розвиток вносили й представники інших суспільствознавчих наук, насамперед, філософії. Конфуцій, Піфагор, Геракліт, Демокріт, Сократ, Платон, Арістотель, Епікур, Августин Аврелій, Т. Аквінський, Т. Гоббс, І. Кант, Г. Гегель та ін. є одночасно видатними постатями історичними постатями політичної думки.

*Час вимірюється пам'яттю.
Августин Аврелій
Людство йде в майбутнє з поглядом, зверненим у минуле.
Г. Ферреро*

Оскільки політична проблематика є об'єктом дослідження не лише політичної науки, але й низки інших гуманітарних наук (правознавство, філософія, соціологія, етика, психологія та ін.), то наголосимо, що кожна зі згаданих наук відрізняється специфікою вивчення політики як спільного об'єкта, має свій особливий предмет вивчення. Такий самобутній підхід пропонує й власне історія політичної думки.

Предметна своєрідність історії політичної думки проявляється в тому, що відповідні політичні, політико-правові питання у її рамках висвітлюються під своєрідним кутом зору, в контексті специфічного понятійного апарату, в площині її особливих пізнавальних засобів, завдань і мети. Наприклад:

- на відміну історії вчень про державу та право (як юридичної науки та навчальної дисципліни), історія політичної думки вивчає саме політичні форми теоретичного пізнання проблем розвитку суспільства та держави, у той час, як згадана юридична дисципліна акцентує на історії становлення та розвитку ідеї права, закону, держави, головних державно-правових інститутів у процесі формування людської цивілізації;
- на відміну від історії філософії (соціальної філософії), відповідні філософські концепції держави та політики в рамках історії політичних учень висвітлюються з акцентом на політичний сенс розглянутих концепцій, на з'ясування специфічного об'єкта – політичних явищ і відносин.

Історія політичної думки – одна з важливих складових частин духовної культури людства. В ній знайшли відображення погляди мислителів кількох тисячоліть. Про становлення політичної думки можемо говорити із початком становлення політичної організації суспільства. Вона не може існувати поза політичною організацією суспільства. Політична думка розповідає нам про ідеї, погляди, концепції щодо шляхів завоювання влади й її реалізацію у специфічних, конкретно-історичних умовах.

Як самостійна наука історія політичних учень формується у другій половині XIX ст. одночасно із розвитком політичної науки. Спочатку її трактували як аналіз політичних концепцій найвідоміших мислителів (Платон, Арістотель, Н. Мак'явеллі, Дж. Локк, К. Маркс та ін.). У їхній спадщині виокремлювали конструкції щодо розуміння сутності влади, держави та механізмів керівництва державою.

Дивлячись в історію, немов у дзеркало, я намагаюся змінити на краще власне життя і влаштувати її за прикладом тих, про чії доблесті розповідаю. Найбільше це нагадує постійне і близьке спілкування: завдяки історії ми точно приймаємо кожного з великих людей у своєму домі, як дорогого гостя, дізнаємося, «хто він і що», і вибираємо з його подвигів найзначніші і найпрекрасніші. Старанно вивчаючи історію і займаючись своїми писаннями, я привчаю себе постійно зберігати в душі пам'ять про найкращих і знаменитих людей, а все погане, порочне і низьке, що неминуче нав'язується нам при спілкуванні з оточуючими, відштовхувати і відкидати, спокійно і радісно спрямовуючи свої думки до найдостойнішим із зразків.

*Плутарх,
«Порівняльні життєписи»*

Поступово (з огляду на динаміку політичної практики, нові політичні виклики) перелік питань, на які шукали відповіді у великих теоретиків політики, збільшувався. У результаті у предметне поле історії політичних вчень потрапили не лише класики політичної думки, а й політичні програми, напрацьовані суб'єктами політичного процесу. Отже, розширилася сфера досліджень, яка нині охоплює, поряд із творами великих мислителів, як теоретичні документи, створені науковцями, політиками-практиками, так і продукти інституційні, розроблені в рамках держав, політичних партій (конституції, закони, програми) і под.

Безумовно, історія політичної думки відіграє істотну роль як важлива історико-теоретична передумова розвитку сучасного політичного знання, удосконалення теоретичних розробок політичної проблематики. Сучасна політична наука розвивається на основі еволюції політичних ідей країн світу, нагромаджених знань, удосконалення методів аналізу політичної практики.

1.2. Історія політичної думки як навчальна дисципліна

Навчальна дисципліна «Історія політичної думки» («Історія політичних учень», «Історія зарубіжних політичних учень», «Всесвітня історія політичної думки») є важливим сегментом наукового знання, яке здобувають студенти уже з перших днів навчання на спеціальності «Політологія». Таке знайомство одразу на старті професійної підготовки пояснюється необхідністю первинного опанування базової інформації про еволюцію політичного вчення для подальшого якісного засвоєння навчального матеріалу.

У системі політичних знань і політичної освіти історія політичної думки є самостійним науковим напрямком і дисципліною одночасно історичного та теоретичного профілів. Ця особливість обумовлена тим, що в рамках цієї політологічної дисципліни досліджується специфічний предмет – історія виникнення та розвитку теоретичних знань про державу, політику, історія еволюції політичних теорій. Структурно історія політичної думки охоплює вивчення політичних ідей старосхідних та античних держав, середньовічні вчення, підходи, народжені Відродженням, Реформацією та буржуазними революціями XVI–XVII сторіч, Просвітництвом. Особливо складовою історії політичних учень є період XVIII–XIX століть, коли відбувалося становлення багатьох теоретичних моделей. Чи не найбільший інтерес становить XX–XXI століття, коли формуються численні новітні методологічні та доктринальні підходи до аналізу політики.

Метою історії політичної думки як навчальної дисципліни є:

- вивчення та аналіз процесу історичної трансформації політичних учень – від зародження у старосхідних депотіях до багатогранних підходів XXI ст;
- формування у студентства системного уявлення про розвиток світової політичної думки як цілісного процесу концептуального осмислення теоретичних проблем політики та сфери державотворення;
- узагальнення досвіду багатьох поколінь відомих мислителів, політичних діячів у вирішенні проблемних питань, пов'язаних із дослідженням засад формування політики, походженням природи та сутності політичних явищ, принципів взаємовідносин особи і держави.

Не лінуйся читати давні книги, бо в них ти легко відшукаєш і те, що інші з такою працею знаходили в життєвому досвіді, і осягнеш все.

Василій I Македонянин

Викладання курсу «Історія політичної думки» ставить перед собою низку завдань:

- вивчення історичної трансформації знань про політику в межах усієї хронології розвитку політичних ідей;
- ознайомлення студентства із методологією вивчення політичних явищ і методикою професійної оцінки політичних концепцій; особливо складним та багатограним це завдання є щодо політичних вчень ХХ – початку ХХІ століття;
- формування у студентської політологічної спільноти навичок самостійного аналізу теоретичних робіт найбільших представників політичної думки для професійної орієнтації в загальносвітових тенденціях і перспективах розвитку досліджень в галузі держави, політики;
- навчання студентів системному підходу до аналізу політичних учень, доктрин і теорій, допомога в оволодінні сучасними методами аналізу особливостей становлення та розвитку політичних доктрин від античності до сучасності;

Вивчення курсу «Історія політичної думки» спрямоване на допомогу студентству ознайомитися з основними положеннями політичних теорій, а також змістом праць

найвідоміших представників світової політичної думки на усіх еволюційних етапах. Для студента-політолога вивчення цього курсу значиме для набуття вмінь аналітично представити зміст найважливіших політичних концепцій, оцінити їх роль і значення в розвитку методологічних підходів до формування теоретичної моделі пізнання політичних явищ. Освоєння курсу допоможе у оволодінні категоріально-понятійним апаратом політичної науки.

Історію політичної думки можна розглядати як своєрідний духовний заповіт одних поколінь іншим, старших – молодшим. Її опанування дає можливість простежити, як формувалися політичні цінності тих чи інших народів, як еволюціонізували політичні підходи мислення.

Вивчаючи виникнення і розвиток політичних поглядів мислителів різних періодів, ми знаходимо відповіді на низку питань, як-от: чим обумовлені їх поява та зміни в певній конкретно-історичній ситуації, коли і за яких умов виникли в суспільстві передові політичні погляди і теорії, яку роль ці передові погляди і теорії відіграли в житті різних спільнот та ін.

Пізнання історії політичної думки дозволяє нам наблизитися до розуміння стану суспільства на тому чи іншому етапі його історичного розвитку і допомагає краще пізнати перебіг історичного процесу.

1.3. Методологія історії політичної думки

Історія політичної думки як самостійна навчальна дисципліна відноситься до гуманітарних дисциплін, у яких використовується багатий арсенал філософських і спеціально-наукових методів². Насамперед, методи формально-логічного, діалектичного, системного, порівняльно-історичного дослідження. Вони використовуються з урахуванням предметної специфіки, завдань наукового пізнання в царині історії політичної думки.

Важливе значення у вивченні історії політичних думки має методологія політичної науки як сфера політичної рефлексії, в якій усвідомлюються методи пізнання політич-

² *Метод* (грец. *μέθοδος* – шлях крізь) – спосіб досягнення якоїсь мети, розв'язання поставленого завдання; сукупність прийомів практичного та теоретичного освоєння (пізнання) дійсності.

ної реальності. Методологія політичної науки розробляє процедури (методики, методи) створення та критичної оцінки політико-релевантного знання, є системою принципів і критеріїв інтерпретації фактів.

Кожен метод – це шлях пізнання, спосіб і прийоми дослідження проблеми. Наукова значущість, пізнавальна цінність кожного метода, який застосовується, визначається його евристичним (пізнавальним) потенціалом, здатністю збагатити науку новим знанням про об'єкт дослідження, привести до більш змістовного, глибшого його розуміння.

Г. Дж. Веллс

Метод виступає способом побудови певної політичної теорії, способом інтерпретації та оцінки минулих політичних учень, а також способом і формою вираження певного типу та принципу співвідношення між цією політичною теорією та висвітлюваною дійсністю.

Визначальне значення для пізнання процесу еволюції політичних учень має *принципу історизм*; без нього неможливо взагалі говорити про історію політичної думки. У царині історії вчень про політику принцип історизму відіграє істотну роль у процесі висвітлення генези та майбутнього «життя» певної політичної теорії в історичній ретроспективі та перспективі, дослідження місця та значення політичних теорій у системі знань певної епохи, характеристики їх співвідношення з іншими елементами в загальній структурі політичних знань відповідної доби, розкриття зв'язків між різноманітними концепціями минулого та сучасності тощо. Історичний підхід виступає як спосіб адекватного розуміння, інтерпретації й оцінки політичного змісту вчень у контексті минулого та сучасності.

Із урахуванням поєднання в історії політичних учень теоретичного та історичного напрямків дослідження, матеріал висвітлюється на основі *хронологічного* та *проблемно-категоріального* способів і прийомів дослідження.

Хронологічне висвітлення при цьому орієнтоване на характеристику як «портретів» мислителів (від старосхідних до сучасників), які обґрунтували нові політичні концепції, так і найвпливовіших шкіл та напрямків політичної думки (наприклад, представників буддизму, даосизму, стоїків, постмарксистів, неоінституціоналістів та ін.) Такий послідовний аналіз уможливорює історичну конкретику та послідовну повноту розкриття своєрідного процесу формування, розвитку певних концепцій, учень, шкіл тощо. Водночас такий хронологічно послідовний виклад матеріалу супроводжується теоретичним, *проблемно-категоріальним* висвітленням політичних проблем, дослідженням їх концептуального змісту, з'ясуванням їх теоретико-пізнавальної значимості, внеску в процес розвитку політичного пізнання, їх місця та ролі в історії політичних учень, зв'язку зі сучасністю.

Поєднання хронологічного та проблемно-теоретичного підходів дозволяє глибше та чіткіше виявити, висвітлити загальне та особливе в різноманітних політичних ученнях, прослідкувати співвідношення об'єктивного та суб'єктивного в історії політичних учень.

Я не знаю іншого способу судити про майбутнє, окрім як за минулим.

О. Генрі

Значну роль при цьому відіграють прийоми та засоби історико-порівняльного дослідження. Співставлення різних концепцій сприяє виявленню точніших критеріїв класифікації та типологізації політичних учень й, відповідно, більш правильній оцінці їх змісту.

Питання для самоконтролю

1. Яке місце займає історія політичної думки у системі наук про політику?
2. Які основні етапи розвитку пройшла світова політична думка?
3. Від якого часу можна вести мову про: а) появу політичних вчень; б) появу історії політичної думки як самостійного наукового напрямку у системі наук про політику?
4. Якими є основні причини виникнення політичних учень?
5. Що, на Вашу думку, є причинами появи політичних учень?
6. Поміркуйте: чим зумовлена доцільність вивчення історії політичної думки?

Література

Балух В. О. Історичні портрети античності та середньовіччя : підр. для студ. вищ. навч. закл. / В. О. Балух та ін. – Чернівці : Книги-XXI, 2007. – 502 с.

Безродний Є. Ф. Історія політичних вчень : навч. посіб. / Є. Ф. Безродний, О. І. Уткін. – К. : ВД «Професіонал», 2006. – 432 с.

Воловик В. І. Політична філософія : навч. посіб. для студ. ВНЗ / В. І. Воловик. – Запоріжжя : Просвіта, 2012. – 183 с.

Історія політичної думки: навч. енцикл. словник-довідник для студентів вищ. навч. закл. / за заг. ред. Н. М. Хоми [В. М. Денисенко, Л. Я. Угрин, Г. В. Шипунов та ін.]. – Л. : Новий Світ-2000, 2014. – 765 с.

Кирилюк Ф. М. Історія зарубіжних політичних вчень: навч.-метод. посібник / Ф. М. Кирилюк, О. В. Батрименко. – К. : ТОВ «XXI століття : Діалог культур», 2005. – 256 с.

Себайн Дж. Г. Історія політичної думки : пер. з англ. / Дж. Г. Себайн, Т. Л. Торсон. – К. : Основи, 1997. – 838 с.

), ().

(« »).

« , , () ».

(« »).

« ».

: « ».

« », , -

« » - , ,), (- , , , « »

, (див. виділену цитату)

« », -

« », « (-

», « », « »).

», « ».

: « ».

: « ».

». : « -

». « ».

(« »), (« -

»), (« -

»), (« -

»), («

III
V
: 1) ; 2)
(; 3)
; 4)
; 5)
; 6)
; 7)
(-)

Хаммурані,

мурані»

«Законів Хам-

– нубанда ()

« »

(1792–1750 . . .)

ільк (ілку) –

()

(),
1/3 ».

(),

(). « »

« »

:1)

;2)

;3)

;4)

;5)

(),

« »

(),

« »

- (,). « » , ,
 , -
 фаталізм - -
 , -
 , -
 - , , .
1. - ?
 2. ?
 3. -
 4. ?
 5. , -
 6. ?
 7. ?
 8. « -
 9. »? « » « -
 10. »? ? , -
 11. « »? ,
 12. ?
 13. « »?
 14. « »?
 15. .

Ассман Я. : / . [. . .].- .: , 1999. – 368 .

Історія : . . . - . . . [. . . , . . . , . . .].- . : -2000, 2014. – 765 .

Історія : . . . /- .: . . . , 2008. – 328 с.

Крижанівський О. П. : . /- .: , 2000. – 592 .

Кухта Б. Л. : / . . . ,- .: , 2004. – 271 с.

- Луцюк М. « » (): -
 [] / . // : , -
 , -2014. - 3. - : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/stkm_2014_3_11.pdf
- Мищак І. М.
 / . . // . -
 . -2013. - 5. - . 15-19.
- Нестуля О. О.
 : , [-
] / . . // . -2013. - 1. - . 215-220.
- Основи : / . . - . 1:
 : . - . : , 1997. - 288 .
- Романова О. О.
 : -
 : 07.00.02 / . . ; . -
 - , 2000. - 20 .
- Утвенко В. В. /
 // . - . -2015. -
 1. - . 153-157.
- Хрестоматія : . . . , 2- . . I / . .
 - . : . . . , 1980. - 328 .
- Хрестоматія : . . . / . . . -
 [. .] ; . . . - . . . , . . . -
 . - : - , 2002. - 220 .
- Швечиков А. Н. -
 / . . // -2009. - 115. - . 164-170.
- Щербина П. Ф.
 :
 / - : / , 2000. - 406 с.

3.

-

- 3.1. Особливості формування староіндійської суспільно-політичної традиції
- 3.2. Ведичний період розвитку суспільно-політичної думки
- 3.3. Брахманізм: погляди на общинно-кастову систему та політичний устрій
- 3.4. Дгармашастри – трактати про закон. Значення «Законів Ману» та «Артхашастри»
- 3.5. Проблематика зовнішньої політики у староіндійських пам'ятках політичної думки
- 3.6. Проблема царської влади у староіндійській політичній теорії
- 3.7. Політична платформа буддизму

3.1.

-

Важливим етапом формування староіндійської суспільно-політичної традиції є ведичний період, який характеризується становленням кастової системи та зародженням державних форм організації суспільства. У цей час сформувалися основні принципи дхарми, які стали основою для подальшого розвитку індуїзму. Особливістю цього періоду є також виникнення літературних пам'яток, таких як «Закони Ману» та «Артхашастри», які детально описують правила поведінки та організації держави. Ці твори відображають суспільно-політичні реалії того часу та мають велике значення для розуміння історії Індії.

«...» – , ,
- ,

.,
, ,

.-

..

, ,
-

, , -

3.2.

-

, , -

, , -

, : 1) *шруті* (,);

2) *сміті* (,). *Веди* , -

«...» «...», (, «...»),

, ,

шруті , -

, , -

1200 1000 , , -

., , , -

, «...»

, -

(,),

, 1200–200 , *ведичним*, -

самхіти, , -

«...» : , «від» – ,

, ,
шруті – «...».

«*варн* – джа-
«каста» –
«castus» – «
».
(
),
каста (джаті),
(
).
панчаят
«
»,
–
–
–
–
–
1950 .
«
» –
(.800), – «кастова
демократія»,
–
–
–
: «
–
».
«
» махарів,
інституту недоторканих –
«
»
аварнья, – «
», харіджани («
») даліти («
»).

Каста, карма, дхарма – « » ,
 – ,
 – VII . . . ,
 смріті – 500 . . . – -
 , , шруті, « ,
 » - « », () -
 смріті.
 . Бхаратварша (« ») Джамбуд-
 віп (« ») – ,
 – двіп (), Джамбудвіп – ,
 – Бхаратварша, (варш),
 , Джамбудвіп – ,
 Джамбудвіп ,
 . Бхаратварша – ,
 - ,
 (), - (Ар'яварта)
 (Дакшінапатха). Гіндустан -
 Ар'явартою ,
 () « -
 » – чакраварті кшетра. « »
 : джананади –
 (гани, сангхи), – ()
).

3.5.

«*Саптанга*» – мандали (,).

«*Саптанга*» – мандали (,).

) концепція саптанги (–).

(), – раштра – , – свамін (), – аматьяс
, бала – , коша – мітра – .

«*Саптанга*» – мандали (,).

) концепція мандали, чакравартін, : «*Саптанга*» – мандали (,).

13-15 2 VI «*Саптанга*» – мандали (,).

12 , – VI «*Саптанга*» – мандали (,).

12 , «*Саптанга*» – мандали (,).

«дгармвіджайя» – мандали (,).

мітра – «*Саптанга*» – мандали (,).

методів зовнішньої політики: «*Саптанга*» – мандали (,).

() «*Саптанга*» – мандали (,).

3.7.

()
– буддизму.
: « 2 500
».

ахімси ()
Сіддгартха Гаутама
– «
»
«чотирьох шляхетних істин»

« : 1) – ; 2) – ; 3) ; 4)
карми сансари – «
нірвани –

, IV

... (VI-V ...),

« ... »

« ... »

« ... », « ... »

1%

(...)

« ... »

(...)

ахімси

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8.
- 9.
- 10.
- 11.
- 12.

Артхашастра, [] . – . – . :

Байков І. П. – // – . – . 538-560.

Борділовська О. « » / . // – 2001. – 2. – С. 128-137.

Борділовська О. ' / . // : . [. . .] . – . – 2000, 2014. – 765 . – . 285-287.

Вигасин А. А. « »: / . . – . – 1986. – 255 .

Гавриленко О. А. – « » / . . // – 2014. – 6.1(2). – 7-12. – : [http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Pis_2014_6.1\(2\)_4.pdf](http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Pis_2014_6.1(2)_4.pdf)

Розділ 1. Історія політичних учень доби Стародавнього світу

- Гайдуков Л. Ф. «...»: / ...
// ... - 1998. - 6. - 38-44.
- Кармазіна М. / ... // ...
- ... / ... [... -
...] - ... -2000, 2014. - 765 - 40-41.
- Лелюхин Д. Н. «...»
// ... , 1998.
- Лелюхин Д. Н. «...» / ... -
// ... - , 2000. - 416 - 35-44.
- Нестуля О. О. «...» / ... //
- 2 (53). - 2012. - 112-118.
- Пиріг Р. «...» / ... //
. 2013. - 7. - 52-55.

4.

- 4.1. Особливості політичної думки стародавнього Китаю та етапи її еволюції
- 4.2. Політична та етико-правова доктрина конфуціанства (Конфуцій, Мен-цзи)
- 4.3. Соціально-політичне вчення даосів
- 4.4. Політична філософія моїзму
- 4.5. Конструювання деспотичної держави у вченні легістів
 - 4.5.1. Шан Ян – соціально-політичний реформатор: антиконфуціанський підхід
 - 4.5.2. Концепція закону й авторитету Хань Фей-цзи
- 4.6. Мистецтво війни у доктрині Сунь-цзи (Сунь У)

4.1.

... , -
... , -
... -
... , -
... , -
... - VI ... , (Чхоу-Гун, Гуань Чжун),
... -
... : -
... ; -
... « -
» ; (-
...);
... ; - () ;
... - ;
... ;

«Шу цзин», XIV-XI ... - « -
» , - « » ,
... ,
« » « » , « » ,
«дао». « » -
... « » () .

– легізм (III . . . ; – , -),

4.2.
(, -)

Фу Цзи,
Конфуцій.

479-249 . . .),

Кун

: « » (« »),
230 ,

– Лі – (551–479)

– І – ;
– Жень (, ,) –

– Сяо – ;
– Шу – « - » (« ») « » (« »),

– Чжун –

Концепція ідеальної людини.
(« »),

« ».

– цзюньцзи (« »)

... : « ... », « ... »
 ... « ... »
 ... — « ... »
 ... « ... »
 ... (...)
 ... « ... »
 ... « ... »
 ...

Мен-цзи

... « ... »: 1)
 ; 2)
 ; 4)
 ; 5) ; 6)
 ; 7)
 ; 8)
 9)

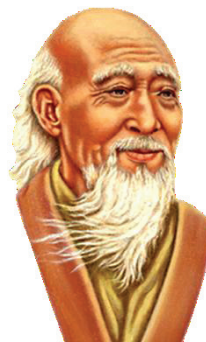
(372–289 . . .)

... :
 ...
 ... лі,
 ... лі
 (...)
 ... ;
 ... ;
 ...

4.3.

Лао-цзи

... (VI . . .)
 « ... », IV-III . . . (« ... »
 , « ... » —
 5 000 , 81 .
 ... ;
 ...

«дао».

(579–499 . . .)

Політичне вчення дао.

«де»

Принципи політичного правління.

бездіяльність,

4.4.

IV-III . . .).

Мо-цзи

— « - » (« »),

(479–400)

де,

».

(),

« »,

(),

« ».

4.5.2.

Хань Фей-цзи. :«

« » « ».

V
 III
 : «
 - ».

« - » IV
 30000
 ?

()
 (544-496 . . .)

« - »
 13 (),

« - »
 -
 . Шлях -

Небо - . Земля - . Полководець -
 . Закон -

с « - »:
 ; ; ;
 ; ; ;
 « - » : « -
 ; ... -
 ;
 ».

1. - ?
2. ?
3. ?
4. ?
5. ?
6. - ?
7. ?
8. - .
9. - .
10. ,
11. « »? ?

12. « » . ?
13. ?
14. ?
15. , , ?
16. « »?
17. - ?
18. ?

Антология : 5 ./ . - . . ; . . : , . . . - . 1: : , 1997. – 830 .

Базарова А. Н. / // . . - . – 2010. – 8. – . 169-172.

Вегеш М. / . , // . . - . – . : , . . – 2005. – 2. – . 245-251.

Гурак Р. В. - / . . // . . - . . : . – 2014. – 10-2. – 1. – . 21-23.

Дао-дэ цзин; [. , . , . . .] – . : « - »: « - », 2003. – 559 .

2- . – 2. – . : , 1973. – 384 .

Книга (« »): 2- . , [. , . .] – . : , 1993. – 392 .

Кондратенко Д. / // . . - : . . . – 2008. – 40. – . 576-587.

Лао-Цзи. / - ; [. . .] – . : , 2010. – 44 .

Лунь Юй // . . : 2 ./ . . / . . . – 1. – . : « » , 1972. – 363 .

Мальована Ю. - () / . . // . . : . . . [. . .] – . : – 2000, 2014. – 765 . – .

617-618.

Михайлов В. С. : - / . . // . . « » – . : . . – 2008. – 3 (24). – . 46-49.

Мишчак І. М. - / . . // . . - . . – 2013. – 6. – . 12-15.

Мо-цзи // . . : « » , 1994. – 1 – . 175-199.

Степіко В. П. // . . - . : . . / – . , 1996. – . 5-18.

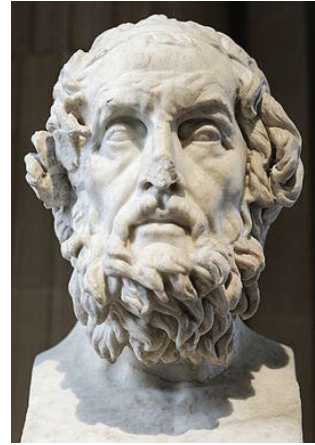
- Сумченко І.* / . -
- // . - « . »: . - 2013. - .
14. - . 70-75.
- Сыма Цянь.* / . - .: , 2009. - 160 .
- Танчин І.* / . // .: . -
- . . . / . . . [. . . ,
-]. - .: -2000, 2014. - 765 . - . 331-333.
- Шенгеля І.* - / . // .: . . .
- . . . / . . . [. . . -
-]. - .: -2000, 2014. - 765 . - . 676-677.
- Шенгеля І. Ш.* / . . // .
- 2000. - . 24.: . - . 13-16.
- Шенгеля І. Ш.* - / . . // .
- 1998. - . 9: . - . 133-139.
- Яровицька Н. А.* « . »: / . . // -
- . - 2012. - 1. - . 94-100.

» « »,

«Гомерівське питання».

«військова демократія».

(діке),
á

(VIII . . .)

(. II– . I . . .),

«гомерівською Грецією»,

(теміс),

(- 17-60)

(, , , ,),

« », « » –

).

(
полісом.

5.2.2.

Гесіода « » (« »), « » « ».

V

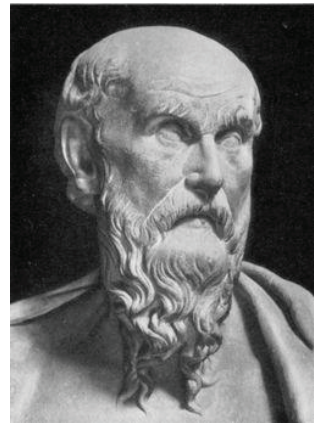
« »

(фесеї)

(номо);

« »

()

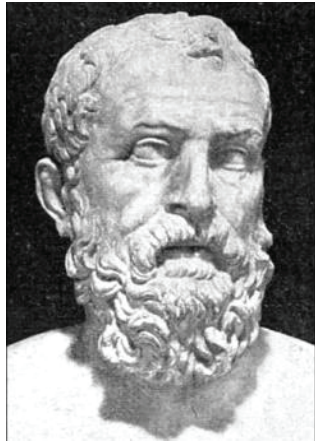

(VII–VIII . . .)

: «

ра

«
»
Солон,
«
» –
: «
» (. 594 . .), «
597 . .), «
» (. 592 . .).
(
«
»)
«
»
«усе в міру».
(. 638–559 . . .)
594 . . .
100
411),

(«гібрис»),

5.4.

VI–V

Піфагор –
306

«...»

«...»

«...»

200

«...»

(570–497 . . .)

піфагорійські гетерії –

«філософія» (. . .),
(«...»);

елітаристську

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

5.6.

«політика»

-

-

-

-

-

-

-

-

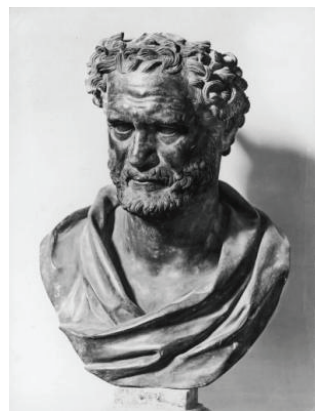
- Лозовицький О. / . // :
 - [. . . . -
 , ,].- .: -2000, 2014. - 765 .- . 601.
- Мосаєв Ю. В. / . . . // -2012. - . 67 (12).- . 395-398.
 Мудрість : [. . .]/[. . . : [. . .]]- .: , 2009.
 - . 10-11.
- Пащенко В. І. : / . . . , - .: .
 , 2001. - 718 .
- Плутарх. . . . / . . . ; [. . . . -
].- .: , 1994. - . 1.- . 92-114.
- Примуш М. / . . . , . . . // :
 - [. . . . , ,].- .: -2000, 2014. - 765
 .- . 585.
- Соловійова А. / . . . // : -
 - [. . . . -
 , ,].- .: -2000, 2014. - 765 .- .
 157-158.
- Соловійова А. / . . . // : -
 - [. . . . -
 ,].- .: -2000, 2014. - 765 .- . 529-530.
- Солон. // .- .: . - , 1968. - 624 .
- Ставнюк В. В. (, : VI .- . V)/
 // : -2007. - . 16.
 - . 16-21.
- Ставнюк В. В. : [. . .]/ - .: .
 « - », 2005. - 216 .
- Суриков І. Е. : . . . , -
 .- 2006. - .: , 2006. - . 201-220.
- Узбек К. М. , /
 - : , 2010. - 234 .
- Ендрюс А. / . . . // : -
 .- . III. - . 3 : .- .: , 2007.
- Ярош О. М. : /
 // .- 2011. - 34. - . 98-105.

Важко сказати, чи була це справді перша згадка про демократію в історії людства. Але саме в цей час в Афінах відбувся процес становлення демократії. Цей процес був пов'язаний з діяльністю таких діячів, як Солон, Клісфен і Перикл. Вони ввели реформи, які зміцнили демократію в Афінах. Найважливішою рисою афінської демократії було те, що всі громадяни мали право брати участь у прийнятті законів. Це було досягнуто шляхом введення таких заходів, як ліхія (народні збори) і жюрі (народні суди). Крім того, в Афінах ввели систему жеребкування для вибору державних чиновників. Це гарантувало, що влада належала не тільки багатим громадянам, а й простим людям. Таким чином, Афіни стали першим демократичним державним утворенням в історії людства.

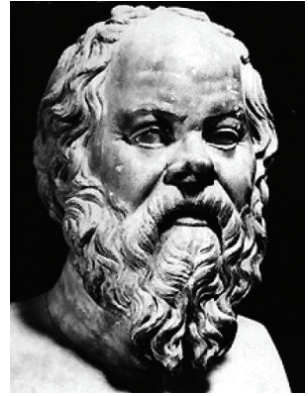
6.2.

Демокріт Абдерський –

Демокріт Абдерський – філософ, який вважався одним з засновників атомізму. Він вважав, що всесвіт складається з атомів, які рухаються в хаотичному порядку. Демокріт вважав, що всі речі складаються з атомів і порожнечі. Він вважав, що всі речі мають свою природу, і що всі речі пов'язані між собою. Демокріт вважав, що всі речі мають свою сутність, і що всі речі мають свою форму. Демокріт вважав, що всі речі мають свою функцію, і що всі речі мають свою цінність. Демокріт вважав, що всі речі мають свою історію, і що всі речі мають свою долю. Демокріт вважав, що всі речі мають свою славу, і що всі речі мають свою честь. Демокріт вважав, що всі речі мають свою славу, і що всі речі мають свою честь.

(460–370 . . .)

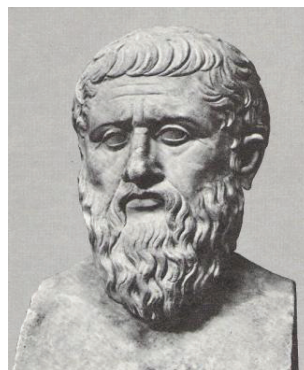

- (470/469 – 399 . .)

()

6.4.

Платон –

(437–347 . . .)

... : « ... » (397 – 396 . . .), « ... » (385–380 . . .), « ... » (399–385 . . .), « ... » (380 . . .), « ... » (354 . . .).
« ... », ...
« ... » –
« ... »
– « ... ».
« ... ».

- [...] , , -
, :
, - ,
, - - , -
, ,
- ; , ,
- , , ,
, , -
».
- , , -
[...]. , « »
, « »
() « »
«істоту політичну», « »
, ,
, , -
, , -
« » -
, « » -
() -
() ()
() ()
(, ,) - , , -
, , -
, , -
, ; -
» ? «
,
, « »
, ,
() ,

неправильні,

».

«
: правильні

« ».

монархія, аристократія політія.

– тиранія, олігархія, демократія,

« », «

»

«

».

()

: « », «

« », «

»

:

(), «

», « », «

(), «

(« », « »), «

« »

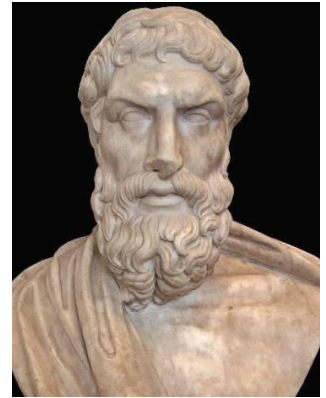
- Арістотель.* ; [.]. – .: ., 2000. – 336 .
- Бунь В.* / . . // : - / [. ,]. – .: -2000, 2014. – 765 . – 530-531.
- Варналіс К.* / – .: ., 1984. – 480 .
- Вдовичин І.* (. -) / . . // – 2013. – . 48. – С. 419-431.
- Кочубей Л.* / , // : - / [.]. – .: -2000, 2014. – 765 . – 35-36.
- Кочубей Л.* / . . // : - / [.]. – .: -2000, 2014. – 765 . – 600-601.
- Лурье С. Я.* : , / – .: ., 1970. – 664 .
- Меленко С. Г.* / С. // – 2012. – . 56. – 60-65.
- Найчук А. В.* - / // « ». – 2010. – . 1. – 105-113.
- Платон.* ; [.]. – .: ., 2000. – 355 .
- Платон.* ; [. ,]. – .: - ., 2008. – 349 .
- Платон.* / ; [.] – .: ., 1999. – 830 .
- Себайн Дж. Г.* : / , – .: ., 1997. – 838
- Соболь О.* / . . // - – 2011. – . 14. – 78-86.
- Соловійова А.* / . . // : - / [. ,]. – .: -2000, 2014. – 765 . – 202-203.

7.

- 7.1. Вплив епохи еллінізму на політичні ідеї давньогрецьких мислителів. Загальна характеристика політичних учень періоду занепаду грецької державності
- 7.2. Етико-філософські підходи до політики епікуреців
- 7.3. Утопічно-аскетичне вчення кініків
- 7.4. Політичний ідеал стоїків
- 7.5. Аполітичні підходи скептиків
- 7.6. Політичні погляди Полібія: проблеми форм держави та їх кругообігу, конфліктів і війни
- 7.7. Значення поглядів старогрецьких мислителів періоду занепаду державності на подальшу еволюцію політичної думки

7.1.

Вс ; , -
« . , ».
IV (- 336-
323) 100 , -
еллінізмом (. *Ελλην* –),
1) , , :
2) ; , -
3) ; , (, ,
4) , .), ();
); (); , -

(342/341–271/270 . . .)

¹ гедонізм

евдемонізм –

».

7.4.

Стоїки –

. 300 . . .

– «стоя» «стоа» (. стоа).

: 1) давній (, , III-II . . .); 2) середній (, , . . .); новий, рим- ський (, , . . .).

: 1)

; 2)

; 3)

природне

« ».

(, ,) ,

моральну

()

(, ,),

: logos

logos

7.5.

Скептики (. Σκέπτομαι –) –

Піррон з Еліди.

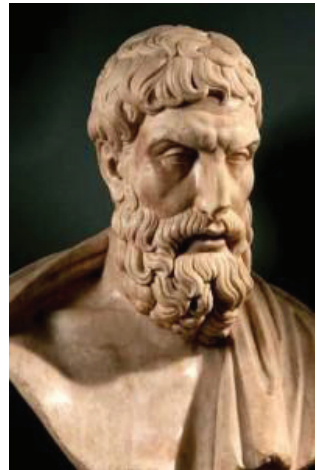
Секст Емпірик (200-250) –

« »).

ні (); скептицизм доби платонівської академії (); пізній скептицизм ().

: 1) яка природа речей? 2) як ми повинні до неї ставитись? 3) яку ми отримуємо користь з такого ставлення?

: 1) – ; 2) (–); 3) (–).

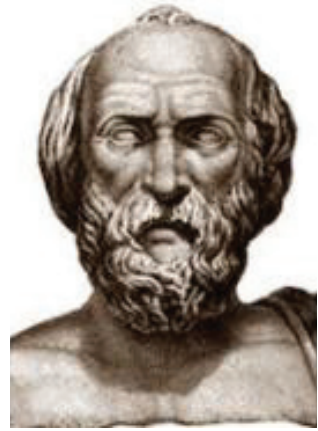

« » : 1) (. 360 – . 270 . . .) ; 2) « »

().

: «

».

(201-120 . . .)

рух у межах певного циклу,

, кругообіг державних форм

якісною

кількісним

царство
монархію –

аристократії.

– олігархію. «
– демократія».

кратію. «

», охло-

».

змішану

« » – « ».

» –

1. ?
2.) ;)
3. ?
4. ?
- 5.
6. ?
7. ? ,
8. ?

Абисова М. А. - / // - .
.: -2013. - 2. - .32-35.
Антология : . -2- . - .:
, 2000. - 496 .
Бунь В. // : -
[. . .] . - . . . , . . . ,
. - . : -2000, 2014. - 765 . - . 590

Тема 7. Політичні вчення періоду занепаду давньогрецьких держав

- Гончарова Т. В. / - 2- . - . : . , 2010. - 336 .
- Гурак Р. В. - /
- // - 2014. - . 6-1. 1. - . 24-27.
- Кравченко П. /
- // - 2008. - 20. - С. 186-199.
- Кравченко П. / . ,
- // - 2010. - 23. - . 151-173.
- Левкулич В. В. / . . . // -
- . - 2008. - . 71. - . 139-150.
- Лозовицький О. // : -
- / [. . . . , ,
- .] - . : . - 2000, 2014. - 765 . - . 536-537.
- Меленко С. Г. : - / . . . // . .
- . - 2013. - . 644. : . - . 26-30.
- Мирзаев С. Б. / - . : . . , 1986. - 112 .
- Музика І. В. // / -
- . : - « » , 2003. - . 5. - 736 . - . 651.
- Нахов І. М. / - . : . , 2010. - 208 .
- Нелін М. І. / . . . // - 2010. - 2. - . 46-51.
- Параняк П. / . . . // - . - 2013. - .
3. - . 95-102.
- Полибий. / . - . : . - . , 2004. - 576 .
- Прозорова Н. С. // //
- . - . : - « » , 1999. - . 2. - 744 . -
- . 362-363.
- Себайн Дж. Г. / , / -
- . : . , 1997. - 838 с.
- Соловйова А. // : -
- / [. . . . , ,
- .] - . : . - 2000, 2014. - 765 . - . 235.
- Хрестоматія : / -
- [. . . .] ; - -
- . : - . , 2002. 220 .

8.

- 8.1. Загальна характеристика джерельної бази
- 8.2. Становлення політико-правових інститутів римської держави. Реформи Сервія Туллія
- 8.3. Соціально-політична практика Стародавнього Риму
- 8.4. Політико-правові погляди Цицерона
- 8.5. Політичні концепції римських стоїків

8.1.

Джерельна база дослідження становить сукупість літературних, епіграфічних та архітектурних пам'яток, які відносяться до періоду становлення римської держави. До літературних джерел належать твори античних авторів, зокрема Цицерона, який у своїх працях детально висвітлює політико-правові інститути римської держави. Епіграфічні пам'ятки, такі як закони та декрети, надають цінні дані про юридичні акти та процедури того часу. Архітектурні пам'ятки, зокрема фортеці та публічні будівлі, свідчать про розвиток державної організації та управління. Важливим джерелем є також римське право, яке узагальнює правові норми та інститути римської держави. Зокрема, «Інституції» Гая (III ст. до н.е.), «Дигести» Юстиніана (V ст. н.е.) та «Корпус законів» (27-25 ст. н.е.) є фундаментальними джерелами для вивчення римського права та його впливу на сучасне право. Крім того, дослідження римських стоїків, таких як Сенека та Марк Аврелій, надають цінні дані про політичні концепції та філософію того часу. Усі ці джерела є необхідними для глибокого розуміння становлення римської держави та її політико-правових інститутів.

...?
«поліс»,

« »

populous Romanus (

).

« »

300 « » , 300 , 300 , 3000 -
.
().
300 , , ,
патриціями.
, плебей.
.
Сервія Туллія
Туллій Сервій –
579 . . .), (616–
.
реформа». «центуріальна (578–535 . . .)
25 . -
(100) 80 , 40
перший « » , 40
(75), 20 другу -
Третій 50 .
20

четвертий

25

п'ятого

25

12,5

30

193

»,

«

– *civitas*.

(

).

(

«народним»

пехит).

8.3.

: 1)

; 2)

; 3)

509

494

народного трибуна –

veto

V

« » (451–450).

« »

()

287–

– *трибутні коміції*.

– *нобілітету*.

imperium Romanum).

«...».

«цезаризм»,

«...».

«...».

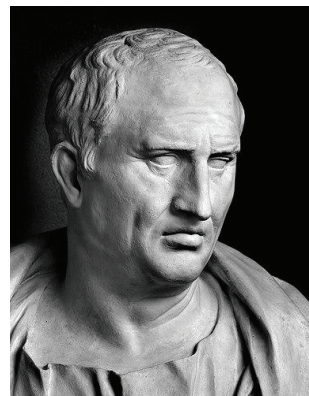
8.4.

Цицерон Марк Туллій –

«...» (51), «...» (?), «...» (45), «...» (45), «...» (44).

58

, 19
800

81 80
76

63

«батьком батьківщини». (106 43)

(. . . .),

(15)

44)

(«...»)

43

19

27

7 43

, «

».

,

,

,

,

«

»

,

,

,

,

-

«

», «

»

,

-

«

»,

«

»

«

»

- «

,

»,

,

«

»

«

,

,

,

.

,

,

,

?».

,

,

«

»

,

,

-

(«

»)

,

-

,

,

, «

»

,

«

».

«

»,

«

»

,

,

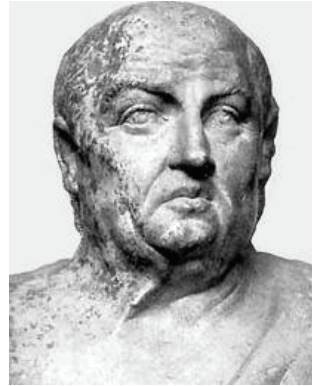
«

»,

. «

,

,

65 ., () .

12 : « » (41), « » (63), « » (63), « » (. 50 .), (. 4 . . . -65 . . .) « » (58), « » (62-63).

» (63), « » (62-64; 124).

« »;

« ? - »

».

Епіктет

« »,

(. 50–138 . . .)

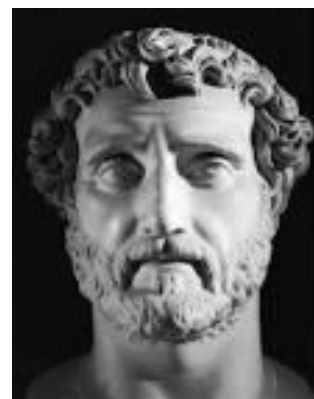
(. 96–180 . . .),

(. 116 .), « (. 117 .), « (. 117 .) (. 116 .), « (12) (. 117 .) (. 117 .) (. 116 .), « (529).

нін. — Марк Аврелій Анто-

140 . . . 19
161 . . . -

(. 176).

(121–180 . . .)

« » « »
: «
...
».
».
- ().
«
...
»

XVIII

180

- 1.
 2. ?
 3. ?
 - 4.
 5. ?
 - 6.
 7. ?
 8. ?
 - 9.
 10. ?
 11. ?
 12. « »?
- Аппіан.* / [. . .] . – . . . :
2004. – 282 .
- Вдовичин І.* / . . . // . . . :
[. . .] . – . . . : -2000, 2014. –
765 . – . 695-697.

- Гиббон Э.* ; [. -
].- .: - , 2002. – 704 .
- Гончарова О. М.* : - /
// . – 2013. – 1. – . 65-72.
- Дементьева В.*
/ . . – .: - , 1998. – 137 .
- Епіктет.* (Encheiridion and fragments) / ; [.]-
- (Buenos Aires) : -
(Julian Serediak publisher), 1976. – 104 .
- Корнієнко В.* / . // : . . -
/ [. . . . -
].- .: -2000, 2014. – 765 . – .
643-644.
- Корнієнко В.* / . // :
/ [. . . . -
].- .: -2000, 2014. – 765 . – . 582-583.
- Марк Аврелий Антонин.* / ;
[.]- .: , 1993. – 107 .
- Монтескье Ш.-Л.* / -
/ – .: .
- , 1955. – . 49-158.
- Моммзен Т.* / – .: , 1993. – 269 . (.) .
- Плутарх.* : 2- . – . . ; [. -
] / ; – .: , 1987. – 608 .
- Павленко Ю.* /
- .: , 2004. – 760 .
- Себайн Дж. Г.* / – .: , 1997. – 838 .
- Сенека Луцій Анней.* : 2- . – .: , 1999. – 608 .
- Тит Ливий.* /
- .: , 1989. – 575 .
- Токмаков В.* /
- .: , 2007. – 264 .
- Утченко С.* (-) /
- .: , 1977. – 255 .
- Утченко С.* / – .: , 1986. – 352 .
- Цицерон Марк Туллій.* / /
; [.]- .: , 1998. – 476 .
- Цицерон Марк Тулій.* / // :
: 4 . [. : (.)]- .: , 2003. – .
- . 59-66.
- Ярцев Д.* « » / //
- – .: « » – 2007. – . 30. – . 179-185.

Rist J. M. Seneca and Stoic Orthodoxy / J. Rist // Aufstieg und Niedergang der Römischen Welt, II, 36. 3. Berlin ; New York, 1987. – . 1993-2012.

9.

■

- 9.1. Історичні та соціально-правові умови становлення ранньохристиянської політичної культури
- 9.2. Загальна характеристика християнської політичної доктрини
- 9.3. Погляди св. Климента Римського на ієрархію влади
- 9.4. Апологетика та її значення для формування християнських політичних ідей
- 9.5. Відносини між церквою та державою у вченні св. Амвросія Медіоланського та інших Отців Церкви (св. Григорій Богослов, св. Ієронім, св. Іоанн Златоуст)
- 9.6. Політична теорія св. Августина: град Божий і град земний
- 9.7. Значення покори у вченні св. Григорія Великого про владу

9.1.

-

-

-

,

,

,

.

(

«

»),

-

,

,

,

,

44

.

..,

.

,

-

-

(

«

»

),

-

.

-

,

.

,

,

,

.

-

.

27

.

..

-

,

-

,

,

-

.

,

,

,

1

,

.

-

«

»),

,

-

,

,

1

,

(

),

,

,

-

-

,

,

.

(27 . . . – 476 . . .),

(див. 10).

476 .

313 .),

64 . (

81-96 .

: *монотеїзм* (

(

) ; *супранатуралізм* (

); *креаціонізм* (

²
ка,

політична дум-

9.2.

«Отці Церкви».

(1 . 2: 19-22): «

! »⁵.

6

(. 7: 27): «

».

(. 24:15-16, . 28:18-19

7,

7:14),

³ 47 (-39 11) , -

(« , IV .) », , .)

4 (« 27 , 21 - .. (-

)

5 166-160 . . . IV

63 . . .

37 . . . -

⁶Есхатологія (. ἐσχάτων -) -

⁷«Синоптичними» (-

),

()

8.

(. 2:31-35), « , »

539 . . (. 5: 5-29),

(. 3:28; . 3:11): « ».

(. 22:21; . 12:17; . 20:25): « ».

(. 13:1-7):

« : ; »

?

».

9.

8 _____ « » (. 7:13),

9 « », (2 . 3:10),

,
 ,
 -
 -
 ,
 Кодрату
 «
 Арістиду ,
 » (. 140), Аристона
 Юстин Філософ, «
 » (, . 135), « »
 (,
 ,
 , . 150 161).
 , Татіан
 , Мелітона
 «
 » (« », . 170),
 , Атенагор « » (. 177)
 ,
 - « », ,
 , « », ,
 Орігена, « » (249), « »
 (230) 8 « », ,
 , « », ,
 ,
 « », ,
 -
 ,
 ,
 -
 , « », ,
 ,
 « », ,
 « », ,
 ,
 -
 ,
 -
 ,
 -

».
(4-5 « »), . 365)

« », 361-363

14- « »,

388

()
(. 329–389)

(Patrologiae Cursus Completus) –

» (161-) «

» (217-)
»,

35-38

¹⁰.

Св. Ієронім Стридонський –

», « », 120

1563

(1545-

(342 – . 420)

146-

¹⁰
Graeca (PG) Patrologia Orientalis (PO),

Patrologia Latina (PL), Patrologia

?»

11.

Св. Іоанн Златоуст –

,

(

),

«

»

«

»,

(347–407)

«

»

».

«

», «

».

«

»,

«

» – «

».

».

V

папи Гелазія I¹²,

, «*Doctrina Patrum
de Incarnatione Verbi*»

«

¹¹

¹²

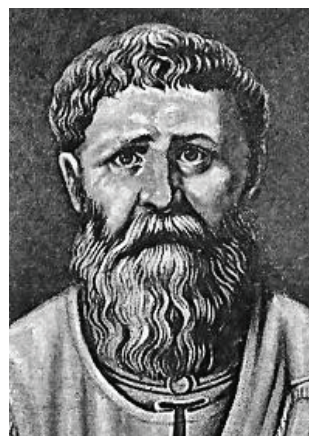
496

».

9.6.

Св. Августин () –

« » (« », 22 « » (13 413-426), 397-400), « » (388-395).

387 . .

(354–430)

від людської волі –

(

),

(

)

(), , — « , » « , » -

« » (),

« » (1159),

9.7.

Святий Григорій I (

(590–604). : « »

(« , 591), « »

(« » 35 , . 591), «

» (40 2 , 593), «

» (593), « » (598), «

» («

» 4 , 594), 800 , 14

(. 540–604)

3. ? ?
4. - ? -
5. ? ?
6. « - , - » ?
7. ? ?
8. ? , ? - ?
9. ? -
10. ?
11. ? ?
12. ? ,
13. ? ?
14. ?
15. ? -
16. ? ?
17. ? ? -
18. : ? ?
19. ? -
20. ? ? -

Августин Аврелій (; 354-430). / ; [. . .] . - . : , 2011. – 346 .

Балух В. О. . . . / - : -XXI, 2007. – 502 .

Бутенко Р. К. . . . - : , 2007. – 112 . /

Воловик В. І. : . . . / - : - , 2012. – 183 с.

- Вдовичин І.* « » // : .
[.]. – . : -2000, 2014.
– 765 . – . 6-7.
- Дион Кассий Коккейян.* LVII-LXIII « » /
. ; -
. – . : , 2013. – 239 .
- Зайбт Фердинанд.* /
. ; [. ,]; – . : -
. , 2009. – 511 .
- Кащук О.* / // : – 2010. – . 122. –
. 251-257.
- Корнієнко В.* // : -
- / [. ,
.]. – . : -2000, 2014. – 765 . – . 582-583.
- Курілло В. Є.* / // - -
. – . : – 2012. – . 178. – . 166. – . 36-39.
- Марру Анри-Ірене.* / ; [.
.] . – . : , 1999. – 207 .
- Омельчук В. В.* : :
/ – . : , 2011. – 608 .
- Орлов С.* // : -
- / [. , ,
.]. – . : -2000, 2014. – 765 . – . 172-173.
- Себайн Дж. Г.* / , / [.]
– . : , 1997. – 838 с. – . 176-195.
- Северин Л. В.* : : -
(.) / – . : , 1998.
– 23 .
- Середньовічні* : , , /
. – . : , 2013. – 199 .
- Татаркевич В.* / ; [. '] . – . :
. , 1997. – . 1 : – 456 .
- Феномен* : : /
. ; – . : , 2012. – 303 .
- Філософська Sententiae* : – . 1 :
. – . : - , 2010. – 230 .
- Християнство* : :
1700- : : -
(. , 14-15 . 2013 .) / : (.) , –
. : , 2014. – 145 .
- Цебрій І. В.* - / – . :
. , 2011. – 373 .

3.

10.

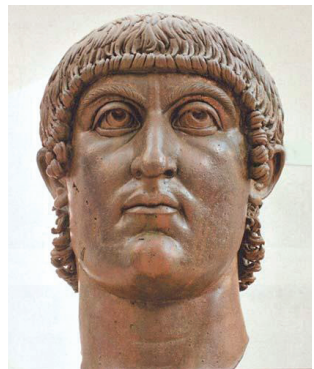
- 10.1. Загальна характеристика політичної думки Візантійської імперії
- 10.2. Політичні теорії ранньої Візантії (Євсевій Кесарійський, Юстиніан)
- 10.3. Погляди Фотія I на особливості імператорської влади часів розквіту Візантійської імперії
- 10.4. Візантійська концепція етатизму й соборності та її вплив на формування авторитарних політичних режимів сучасності

10.1.

(284–305) 330–395

(*romai* –), Basileía Romaíon; Imperium Romanum) « » (Romania). « », « » V – V «Corpus Historiæ Byzantinæ», 1557) (« », 1680).

Костянтин I Великий (Flavius Valerius Aurelius Constantinus) 330 « » (273–337) – « » ().

... (331 ...)

... ; 2)

... « ... »

(... Imperium Romanum Christianum) « ... »

(...)

V
οικουμενισμού

(... οίκουμένη, ... οίκέω – ...),
(...)

... « ... »

« ... »

« ... »

« ... »

() -
 -
 « » -
 « », -
 , -
 , -
 , -
 , -
 , -
 , -
 «автократ» (. *αὐτοκράτωρ* -
) « » (. *βασίλεύς* -). «
 »
 « ».
 « »
 « - »
 ,
 V
 ,
 ,
 « - »
 ,
 « »
 - « », « », « »,
 « ».
 (.
) «
 », -
 :
 1) - ; 2)
 ; 3)

10.2.

(

)
Εβσεвій Κεσαρίϋς (. *ύ* (*ί*) -
 - (-)
 « -
 ».
 « ».
 : « » (324),
 324 , « » (326) - 326 ., «

» (337), «

» (. 310–320), «

310–320) («

«

»,

).

» (.

(263–340)

(330)

(313–325)⁽³⁰⁶⁾,

(

–

),

325

–

»,

381 .

).

(Панкратор)

(Космократор) –

« »

, « »,

« »

: « »

».

« »

« »

»

I Великого.

(527–565)

200
Юстиніана

(483–565)

Corpus iuris civilis).

« () » (

« » (

« »)

«

»–

10.3. I

Патріарх Фотій I () – (858–867, 877–886).
 « ».
 : « » (845), « » (880), «
 1» (882), « » (885), « » –

(820–896)

().
 (),
 « () ».
 »².
 «симфонічна» () : « »).
κοσμιότης – « » ().

¹ () « » « » –
²Борис I – 864 ;

« ... »

».

— , ,

.

(

).

, « , ...

».

, ,

— ,

«

».

«

».

10.4.

, *етатизм*³ *соборність*⁴.
 ,
 ,
)
 –
 ,
 –)
 , « »
 « »
 « » (, «
 »).
 – « »
 ,
 ;
 ,
 » (« »).
 ,
 ()
 (1937)

³Етатизм (. *état* –) –

⁴Соборність – « »

ності.

– собор-

(внутрішньоцерковному)

(зовнішньосупільному)

(VI с . . .) «

» (. . . Expositio capitum admonitoriorum»)

... (867–886) «...»

... : «...»

...»

«...»

... «...»

...».

(...),

«...!».

«...»

«...»

(, , « » , « » »), « » , « » , « ») . -

XI , , , : « -

» , -

» , , « ... » . ,

«реконкісту» -

1.) ;

2. , -

3. ?

4. « » ?

5. « » »? ?

6. -

7. ? « »? ?

8. « » ?

9. - ?

10. ?

11. -

12. ? ?

13. , , ? ?

14. , ?

15. ?

16. ?
17. ?
- Ващева И.* . –
 .: , 2006. – 271 . – (: « »). .)
- Величко А.* - /
- . . – .: , 2008. – 242 . – (: « »).
- Диль Ш.* / . ; [.]. – .: .
- , 2011. – 741 . – (: « »).
- Диль Ш.* / . ; [.]; –
- .: . - . , 1948. – 160 .
- Ицук Н.* [-
] / . . //: . – 2014. –
 2. – . 94-98. – : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Vnau_f_2014_2_25.pdf. –
- Люттвак Э.* / – .: -
 , 2010. – 646 .
- Омельчук В.* - [-
] / . . // . . -
 . – 2013. – 3. – . 14-19. – : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Nzizvru_2013_3_5.pdf. –
- Омельчук В.* - -
 : / – .: , 2014. – 575 . –
 (: . . ; . 3).
- Омельчук В. В.* / -
 , : , 2011. – 608 . – (:
 ; . 1).
- Острогорський Г.* / ; [.]. – 3-
 : , 2002. – 588 .
- Перунін В.* -
 947 [.] / // – 2014. – 8. – .
 22–24. – : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/vkp_2014_8_8.pdf. –
- Успенский Ф.* / – .: : ,
 2011. – 637 . – (: « »).

11.

- 11.1. Сутнісна характеристика доктринального підходу Томи Аквінського
- 11.2. Погляди Томи Аквінського на державу
- 11.3. Теорія закону Томи Аквінського
- 11.4. Концепція права Томи Аквінського

11.1.

XIII століття, коли в Європі відбувся процес ренесансу схоластики. Одним з найвидатніших представників цієї школи був Томас Аквінський, який розробив систему схоластики, що поєднувала філософію Аристотеля з християнською вірою. Його твори мали великий вплив на розвиток схоластики в Європі та на формування католицької доктрини.

Томас Аквінський, «Сумма теології» (1265-1273), «Сумма філософії» (1265-1266).

(1225/26–1274)

quia (propter quid), (quia).
 : 1) *рух*:
 2) *причина*: ; 3) *випадковість*
і необхідність:
 ; 4) *ступень якості*:
)– ; 5) *мета*:
 . « »
 :
), « » ()
 , « », « ».
 – «
 »,
 (« »)
 (« »).

11.2.

(zoon politikon).

(, ,).

(, ,)

().

11.3.

2) «...» ; 1) «...» ; 3) «...» ; 4) «...» ?

зативні (),
 (lex divina).
 Божественні ()
 (lex aeterna),
 (lex humana)
 вічний закон –
 природні () по-
 людські ()
 (lex naturalis),
 го закону, природно-
 : 1)
 ; 2)
 ; 3)
 ()

() , « ».

— ,

()

,

(),

() ().

()

,

,

види несправедливих законів.

() ,

,

— « ».

—

,

– Божественний.

,

– по-перше,

– по-друге,

()

– по-третьє,

()

– по-четверте,

(visible)

– *Божественний, природний, людський* –

11.4.

. « , , ».

« ... ». « (iustum). « - iustum (ius sive iustum est ...). « » ' (iustum est obiectum iustitiae). « , - « » » (Ergo ius est obiectum iustitiae).

« ».

« - ». « » - () - « », (« »). () () () () () , () , () - () , () - « : ».

(ius naturale) – (ius positivum) – () конвенціональним.

»; ».

(ius), (« ») ().

... () (). « () ius naturale, () ». (10:01): ».

... : « ... (ius divinum), () ».

... () ...

1. ...

¹Перипатетизм – *peripatos.*

doctor universalis, XXII – doctor angelicus. 1323
 V, 11 1567
 «Aeterni patris» XIII (1879)
 «».

1. - ?
2. ?
3. ?
4. .
5. ?
6. ?
7. ? ?
8. ?
9. ?
10. « » ?
11. ?
12. ?
13. право?
14. ?
15. ?

Балабан І. М. :
 . . . : 09.00.05 / ; – ,
 2011. – 16 .
 Бандуровский К. В. / –
 . – , 2011. – 328 .
 Баумейстер А. : / –
 . – , 2012. – 399 .

Розділ 3. Історія зарубіжних політичних вчень доби Середньовіччя

- Бельська Т.* / . . . // . . . :
 - / [. . . -
 , . . . , . . .]. - . . . -2000, 2014. - . 13-14.
- Боргош Ю.* / . . . ; [.] - 2- . - .
 : . . . , 1975. - 182 .
- Гарин И. И.* : . . . : 6 . /
 . . . - . . . , 1992. - . 1: . . . , . . . - 749 .
- Жильсон Э.* . . . 1: /
 ; [. ;] - . . . :
 , 2000. - 496 .
- Коплстон Ф. Ч.*
 / ; [.] - . . . : . . . , 1999. - 275 .
- Котусенко В. В.* :
 : 09.00.05 / ; - -
 . - . . . , 2008. - 20 .
- Маритен Ж.* : -
 / ; [.
] ; - . . . : . . . , 1999. - 244 .
- Олексюк В.* : / -
 , 1970. - 206 с.
- Содомора П.А.* : / ;
 - : , 2010. - 286 .
- Стамп Э.* : / ; [.] ;
 ; , - - . . . :
 , 2013. - 350 .
- Стецюра Т. Д.* / - . . . :
 , 2010. - 303 .
- Стретерн П.* 90 / ; - . . . : . . . ;
 , 2005. - 80 .
- Тома Аквінський.* « . . . » / ; [.
] ; - 2- . - . . . -
 « с . . . » , 2003. - 796 .
- Фома Аквінський.* : / -
 . - . . . : , 2001. - 206 .
- Фома Аквінський.* / ; : - . . . :
 , 2004. - 264 .
- Фома Аквінський.* / - . . . :
 , 2000. - . 1 / [.] - 429 .
- Фома Аквінський.* / ;
 - . . . : , 2002-2015. - . 1, . 1-43. - 560 . ; . 1, . 44-74. -
 336 . ; . 1, . 75-119. - 576 . ; . 2-1, . 1-48. - 572 . ; . 2-1, . 49-89. - 536 . ;
 . 2-1, . 90-114. - 431 . ; . 2-2, . 1-46. - 576 . ; . 2-2, . 47-122. - 830 . ;
 . 2-2, . 123-189. - 735 . ; . 3, . 1-26. - 359 . ; . 3, . 27-59. - 439 . ; . 3,
 . 60-90. - 504 .

12.

- 12.1. Загальна характеристика середньовічної мусульманської політичної думки
- 12.2. Філософсько-політичні погляди аль-Фарабі: вчення про типи міст-держав і добродесного державця
- 12.3. Релігійно-філософський підхід до аналізу політичного Ібн Рушда
- 12.4. Підходи Ібн Таймійї до халіфату, влади та її легітимності
- 12.5. Погляди Ібн Хальдуна на природу держави та форми її правління

12.1.

«...» «...»

«іманат» () «халіфат» ();

– *нормативно-юридичний етико-філософський.*

«...»,

аль-Фарабі,

Ібн Сіна.

«...»

(*Ібн Хальдуна*)

«Братів чистоти»¹

- 1) «...»
- 2) «...»
- 3) «...»
- 4) «...»
- 5) «...»

XIV

12.2.

Аль-Фарабі Абу Наср ібн Мухаммад –

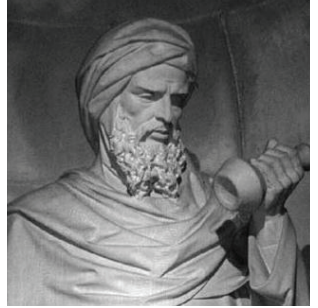
«...» (942), «...» («...»), «...» («...»), «...» («...»), «...» («...»), «...» («...»)

(870–950)

¹«Брати чистоти» –

», « », « », « », « -
 », « » -
 (« »).
 18 « », « », « » («
 »); « » ; « » . ; «
 » . , « » - - . -
 78 , . -
 , XII-XIII .
 1171 . () ,
 - ; 1182 . -
 , 1195 . -
 , « -
 ». ()
 , ()
 (1126-1198)

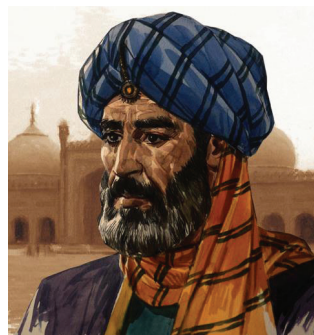
«теорію двоїстої істини».

,
 () ,
 . -
 , , -
 , « - », « - ».
 ,
 , «
 » (), (« »),
 (« »),
 ,
 , « » (.),
 . 1217-1256 . .
 « » « »

12.4.

Ібн Таймійя (

1306-1312

(1263–1328)

«...»: «...», «...», «...», «...» (), «...» 500 «...» «...» (.ма-) «...» «...» (вілайя) «...» (аслях) «...»: «...» 1) «...» «...» («...»);

- 2) , « », « » (« »);
- 3) , « », « » (« »);
- 4) , « », « » (« , »).

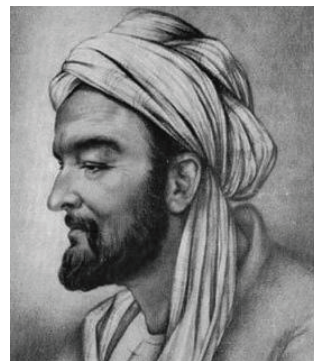
« ' » (' , , - - . . , - .

– салафізмі.

12.5.

Ібн Хальдун Абд ар-Рахман –

« - , , « - , , » (1370- .), « « » » (. 1353), « , » (1382).

(1332–1406)

« , , » , « » (« »).

« , , » , « » (« »).

« , , » , « » (« »).

. Внутрішній

. Зовнішній

« , , » , « » (« »).

« , , » , « » (« »).

« , , » , « » (« »).

« , , » , « » (« »).

« , , » , « » (« »).

), – « » ().

1) « » « » ;

2) (-
 , , -
). -

3) ;
 « » ();

4) , , -
 . : ,

– *природна монархія* – ,

– *політична монархія* – ,

– *халіфат* – ,

1. , () -

- ?

2. - ?

3. - ?

4. - ?

5. - ? ?

6. « » ?

7. ?

8. ?

9. , ?

10. ?

11. ?

12. ?

13. ?
14. ?
15. () ?
16. -
17. ?
18. ?
19. ?

Абд ар-Рахман ібн Хальдун. / // -
 : Cogito-
 , 2007. – II. – . 288-302.

Аль-Фарабі, / [. . .]. – -
 : , 1970. – 430 .

Аль-Фарабі. [. . . .] // .
 – 2008. – 47. – . 236-252.

Бунь В. - , / . . . // :
 [. . . .]. – . : -2000, 2014. –
 765 . – . 22-23.

Бунь В. , - / . . . // : . -
 [. . . .] . :
]. – . : -2000, 2014. – 765 . – .
 256-257.

Ібн Рушд. [. . . .] . – :
<http://www.nsu.ru/classics/Wolf/ibnrushd.htm>. –

Ібн Рушд. , //
 , « » , 2011. – 84 .

Ібн Хальдун. / // .
 – . 6 (XXVI). – 7516 (2008) . – . 61-72.

Коран : ; [. . . .] . – . : , 2015. –
 448 .

Кралюк П. « » / -
 // : . – .
 . – 2007. – . 283-287.

Меркотан К. / // : -
 [. . . .] . :
]. – . : -2000, 2014. – 765 . – С. 255-256.

Якубович М. / // : -
 [. . . .] . :
]. – . : -2000, 2014. – 765 . – . 255.

Якубович М. М. : [. . . .] / -
 : - « » , 2012. – 188 .

13.

- 13.1. Основні риси політичної думки пізнього Середньовіччя. Місце світської думки в системі пізньосередньовічних політичних учень
- 13.2. Політичне вчення М. Падуанського
- 13.3. Політична концепція В. Оккама
- 13.4. Значення поглядів мислителів пізнього Середньовіччя для еволюції політичної думки

13.1.

XIV століття. У цей час відбувається становлення світської політичної думки. Основні риси цієї думки можна охарактеризувати наступним чином:

- 1) Відмова від ідеї божественного походження влади. Учені стверджували, що влада походить від народу.
- 2) Вимога відповідності влади інтересам народу.
- 3) Відмова від ідеї абсолютної влади монарха.
- 4) Вимога відповідності влади інтересам церкви.
- 5) Відмова від ідеї божественного походження влади.

У цей час виникає концепція «новий порядок» (novus ordo seculorum), яка передбачала становлення світської держави. Ця концепція була розроблена М. Падуанським, який стверджував, що влада походить від народу і повинна відповідати його інтересам. Він також вимагав відповідності влади інтересам церкви.

У XV столітті ці ідеї були розроблені В. Оккамом, який стверджував, що влада походить від народу і повинна відповідати його інтересам. Він також вимагав відповідності влади інтересам церкви.

а ,
 ;)
 ()
 ()

13.2.

(1287–1347), IV (1324),

(. 1275 – . 1343)
IV

(1328 .)

– *Марсілія Падуанського*

(, –),

¹(

.),

– « » (. «Defensor Pacis», 1324),

»,

».

«

» –

«

» (

, XIII–XIV .

XXII).

«

»

« »

«

»,

¹ *Аверроїзм* –

не як творця, першопричину

«...» «...» . «...» –
 () . «...» –
 , «...» ,
 – «...» .

(, -) «...»
) «...»².
 : «...» .

(, .) ,
 «...» «...»
 «...» «...» «...» , «...» «...»
 ».

(1285–1347)

– «...» – 1343
 1333-1334 .

1333–1347 .

² Лезо (брита) Оккама () –

Оккама (відокремити хибне припущення).

– зголити принцип оццадливості Лезо
 знайти істину,

» –

... «першим протестантом».

().

«...», «...» (

, двох влад (двох мечів).

«...»

».

».

«...» (. *bonum commune*).

(. *remota*).

()

XIV

XIV

sacerdotium

plenitudo potestatis

imperium

13.4.

–XIV .

XIII .

1215 .

IV

XIII .

XIII .

),

1) ... V ... ;2) ... ;3) ... ;4) ...

1) ... (...); 2) ... (...).

XIV ... демократичні теорії народного права.

договір, ... пра-

ва на боротьбу з тиранією, (...).

колективним правом, ... « ... » : « ... ».

1. ... ?

2. ... ?

3. ... ?

4. ... ?

5. ... ?

6. - . . . ?
7. , . . . ?
8. ?
9. « ».
10. ?

Александрова О. В.

. - ; [. . . , . . .] . - . . . , 2006. - . 248-249.

Бондар І. О.

- / . . . // . - 2009. - 1. - . 254-264.

Вдовичин І. Я.

// . . . : . - 2006. - . 18. - . 32-39.

Денисенко В.

/ . . . // . . . : . . . [. . . - . . . ,]. - . . . -2000, 2014. - 765 . - . 490-491.

Денисенко В.

/ . . . // . . . : . . . [. . . , . . . ,]. - . . . -2000, 2014. - 765 .

Історія

- . . . « » , 2010. - 456 .

Кондзьолка В.

: . . . - . . . , 2000. - 320 .

Кормич А. І.

: . . . / . . . - 3- . , . - . . . , 2012. - 334 .

Лупарев Г. П.

- / . . . // . - 2009. - 1(16). - С. 3-17.

Толкач А. М.

« - » . / . . . // . - . - 3-1. - 2013. - . 75-77.

Хрестоматія

: . . . / . . . - [. . .] ; . . . - . . . , . . . - . - . . . , 2002. - 220 .

4.

XVI–XVIII

14.

- 14.1. Загальна характеристика політико-правових концепцій доби Відродження
- 14.2. Християнські гуманістичні концепції політики, права та державного управління
 - 14.2.1. Громадянський гуманізм Л. Б. Альберті
 - 14.2.2. Сатирично-гуманістичні переосмислення Е. Роттердамського
- 14.3. Політико-правові ідеї Н. Мак'явеллі
- 14.4. Політико-правове вчення Ж. Бодена
- 14.5. Вплив поглядів мислителів доби Відродження на подальшу еволюцію політичної думки

14.1.

-

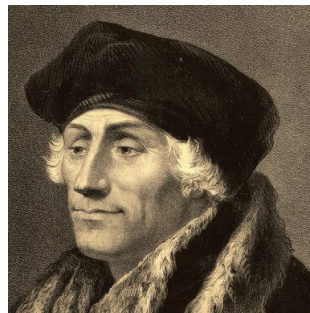
- *гуманістичний (антропоцентричний)* (V – V.);
- *неоплатонівський* (V – V.) –
- *натурфілософський* (V – V.) –

(1404–1472)

14.2.2.

Еразм Роттердамський, Дезідерій (Erasmus Roterodamus, Desiderius), (Gerchard Gerhards)

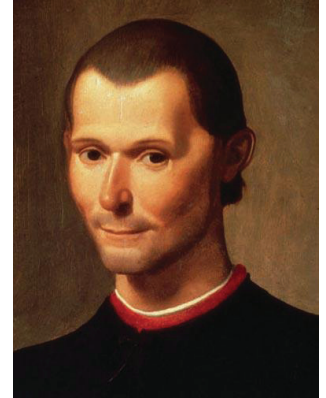

«...».
: «...» (1504), «...» (1509), «...» (1519-35), «...» (1524), «...» (1529), «...» (1516)

(1466/69–1536)

XVI

1531 .), « : « » (« ») (1513, » (1520-1525), « » (1531 .).

(1469–1527)

14.4.

Жан Боден –

«²» (1576), «
» (1566).

XVI

(1530–1596)

() –

» –

14.5.

(. . . , . . . , . . .) –

1. . . . ?
2. . . . ?
3. « . . . », . . . ?
4. . . . ?
5. . . . -
6. . . . - « . . . » « . . . »?
7. . . . ?
8. - . . . - . . . ?
9. . . . ?
10. . . . ?
11. . . . ?
12. . . . ?
13. . . . « . . . »?
14. . . .
15. . . . ?

Александрова О. / . . . // . . . -
 : . . . - /
 [. . . .] - . . . -2000. - 2014. -
 765 . - . 569-571.

Боден Ж. / . . . - . . . , -2000. - 412 .

Боден Ж. / . . . // . . .
 : 5 . - . 2. - . . . - . . . , -1999. - 695 .

Брагина Л.М.
 / - . . . - . . . -2002. - 384 .

Вдовичин І.
 / . . . // . . . : . . . -2006. - 17. -
 . 17-23.

Далявська Т. / . . . // . . . : . . . -
 - / [. . . .]
] - . . . -2000, - 2014. - 765 . - . 86-87.

Еразм Роттердамський. / - . . . :
 , 1993. - 320 .

Історія філософії : : 2 . / - . . . - . . . :
 . . . « . . . », 2007. - 512 .

Кирилюк Ф. М. : . . . / . . . - . . . :
 2000. - 200 .

Розділ 4. Становлення політичних ідей в період буржуазних революцій Європи XVI-XVIII сторіч

- Мак'явеллі Н.* / . . . ' - . . . , -
1998. – 492 .
- Себайн Дж. Г.* / . . . , . . . - . . . ,
1997. – 838 .
- Северинюк В.* / . . . // :
- /
[. . . , . . . ,]. – . . . -2000, – 2014. –
765 . – . 403-404.
- Эразм Роттердамский.* / . . .
- . . . , 2010. – 366 . – . 107-130.

«...»;
«...» («...»)
гуманізму.
XVI
Еразм Роттердамський (див. 14),
: «...»
1517 .
– лютеранство.
анабаптистами.
анабаптизму
Томас Мюнцер.
(1524-1525),
1529 .
протестантами,
() – протестантською.
лютеранство, анабаптизм, кальвінізм і англіканство.

Ульріх Цвінглі,

Жан Кальвін.

– кальвінізму.

VIII,

15.2.

Мартін Лютер –

(),

2003 .

()

: « » (1515-1516), «95 » (1517), « » (1518), « » (1520), « » (1520), « » (1521), « » (1522), « » (1523), « » (1524), « » (1525)

67, 38

(1483–1546)

«95 » () (31.10.1517) .

«95 » : 1)

; 2)

; 3)

права,

канонічне

15.3.

Філіп Меланхтон –

Основні праці: «
» (1521), «
» (1530), «
» (1531)

(1546)

(1497–1560)

(1555),

: « ?»

: « » « »
« ».

15.4.

(. αναβασιζω –) –

Томас Мюнцер –

« » (1521).

1524 .

()

(– « 1525 .) ».

(1490–1525)

15.5. . —

— цвингліанство кальвінізм.

Ульріх Цвінглі —

(1523), «

» (1525)

: «67 »

(1484–1531)

« »

«67 »

1523

цвінгліанство,

демократію.

»,

«

»,

«

».

кальвінізмом.

15.6.

Жан Кальвін –

кальвінізму,

: «

» (1536).

(1509–1564)

теократичного правління.

«Демократію»

тократичної

арис-

розподіл влади,

«» «»

«»

15.7.

(),

Контрреформації. 1555 . .

« ».

віротер-
пимості,

національної свідомості

()

1. ?
2. XVI ?
- 3.
4. - -
5. ?
6. ?
7. ?
8. ?
- 9.

Александрова О. / . // : .
 [. . . .] /
 [. . . .] - . : -2000, 2014. -
 765 .- . 270-272.

Александрова О. / . // : .
 [. . . .] /
 [. . . .] - . : -2000, 2014. -
 765 .- . 395-397.

Александрова О. / . // : .
 [. . . .] /
 [. . . .] - . : -2000, 2014. -
 765 .- . 464-465.

Балух В. О. : / . ,
 - : - , 2007. - 502 .

Брендлер Г. : / . - . : . ,
 2000. - 366 .

Вебер М. / . . - . : , 1994. -
 261 .

Кальвин Ж. / . ; 4- . - . : ,
 1997-1999. - 1700 .

Кальвин Ж. / . ; [. . . .] - . :
 , 1995. - 128 .

Кантценбах Ф. В. / . . - : ,
 1998. - 320 .

Колиба М. М. / . . // . - 2014. - 2 (92). -
 . 2., . 2. - . 41-46.

Котляров П. Н.
 / . . // . - , 2000. - . 124-138.

Лютер М. / . . - . : , 1994.
 - 431 .

- Лютер М.* 95 / . . . – . . . : . . . , 2002. – 674 .
- Лютер М.* / . . . – . . . : . . . , 2001. – 391 .
- Мюнцер Т.* / . . . // . . . – . . . 52. – .
- : . . . , 1989. – 410 .
- Нестеренко Л. О.* : . . . / . . . – . . .
- // . . . – . . . V. – . . . , 1999. – .
- 125-134.
- Себайн Дж. Г.* / . . . , . . . ; . . . – . . .
- : . . . , 1997. – 838 с. – . 134-145
- Стасюк Л. О.* : . . . –
- / . . . // – 2005. –
- . 50. – . 172-182.
- Хрестоматія* : . . . / . . . –
- [. . .]; – . . . , . . . –
- . – : . . . , 2002. – 220 .
- Шерцер Г. К.* / . . . // . . . –
- / [. , . . .] . – . . . : . . . , 2002. – . 157-172.

права,

теорії природного
()
концепція суспільного договору.

16.2.

Гуго Гроція.
(1609), «
» (1623).

— «
» (1631), «

(1583–1645)

».

16.3.

нози

Баруха (Бенедикта) Сні-

» (1670)

«
«
».

(1632–1697)

«

»

16.4.

V

XVII

(
«
».
),
прибічники парламенту,
тан (. *purgis* –)¹.

¹

Пресвітеріанська течія

()

депендентів (. *independents* –).
 ;
 ;
 левелери (. *levellers* –
 « »
 1648 . « » – *ди-
 гери* (. *diggers* –),

16.4.1.

) *Клавдій Салмазій* (1588–1653). « » (1649)
 (I 30 1649 .)
Роберт Філмер –
 « :
 » (1628–1631; 1680 .), «
 (1648), « » (1648).

1690 ..

XVII–XVIII .

16.4.2.

Олівер Кромвель –

XVII ..

(1647)

(1599–1658)

(1653–1659).

« »

« »

Джон Мільтон
(1649), «
» (1649)

» (1650),

(1608–1674)

» (1668) Олджернон Сідней –

«

(1622–1683)

«...», «...» — «...» Джеймс Гаррінгтон (1611–1677) «...» (1656). (див. 17.2.7). (), «...» (1649), «...» (), «...» ()

16.4.3.

Джон Лільберн — (1638), « (1645), «...» (1645), «...» (1646), «...» (1647), «...» (1648). «...» (1647–1649), «...» (1648).

(1614–1657)

«...»,

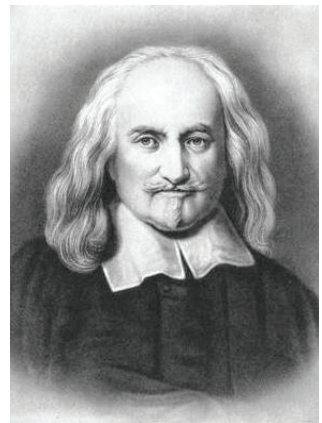
(тема 17),

Джонатана Свіфта (1667–1745).

(див. ... 17.2.8).

16.5.

Томаса Гоббса.

(1642), «...»,
» (1651),
– «...» (1655), «...» (1658).

(1588–1679)

«...».

«...»

«...»

першого

другий

третій:

16 (—)

1) — (); 2) (); 3) ().

V

«...», «...», «...»

16.6.

Джон Локк –

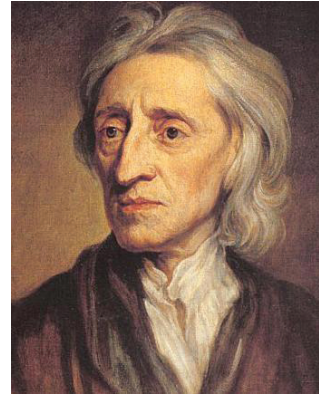
²,

: «

» (1689), «

» (1690), «

» (1693).

(1632–1704)

² Емпіризм –

16.7.

V

XVII

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.

XVII

?

«

»

?

5. ?
 - 6.
 7. ?
 - 8.
 9. « » ?
 10. ?
 - 11.
 12. ?
- Афонін Е.* / . . . // : . . . -
 . . . - / [. . . -
 , . . . , . . .]. - . : -2000, 2014. - 765 . - .
 450-451.
- Афонін Е.* / . . . // : . . . -
 . . . - / [. . . -
 , . . . , . . .]. - . : -2000, 2014. - 765 . - .
 450-451.
- Білецький В.* - («
 ») / . . . // . - 2014. - 3 (129). - . 78-80.
- Бортнік Р. О.* :
 / . . . // . - 2008. - . 68. - . 49-63.
- Вдовичин І.* / . . . // : . . . -
 - / [. . . ,
 . . . , . . .]. - . : -2000, 2014. - 765 . - . 450-451.
- Гоббс Т.* / . . . - . : , 2000. - 560 .
- Гусев В. І.* / . . . // .
 . - . : . - 2005. - . 37. - . 15-23.
- Денисенко В.* () / . . . // :
 - / [. . . .
 [. . . , . . . , . . .]. - . : -2000, 2014. - 765
 . - . 450-451.
- Киян М. Ш.* / . . . , . . . // . . . « ». - 2014.
 - 63 (1105). - С. 61-66.
- Класики* /
 - . : , 2002. - 581 .
- Кривошея І.* / . . . // :
 - / [. . . -
 , . . . , . . .]. - . : -2000, 2014. - 765 . - . 385-386.
- Локк Дж.* / . . . ; [. . . , . . . -
]. - . : , 2001. - 265 .
- Павко Я.* - / . . . //
 . - 2011. - 6. - . 15-16.

Розділ 4. Становлення політичних ідей в період буржуазних революцій Європи XVI-XVIII сторіч

- Побочий І.* / . . . // :
 - / [. . . -
]. - . : -2000, 2014. - 765 . - . 646.
Самардак М. / . . . // . . . - 2006.
 - 2. - . 51-60.
Себайн Дж. Г. : . . . / . . . , -
 . : . . . , 1997. - 838 .
Требін М. / . . . // :
 - / [. . . -
 ,]. - . : -2000, 2014. - 765 . - . 345-347.
Хвойницька Х. (. . . ,
 . . .) / . . . // . . . - « . . . » - 692. .
 . - 2011. - . 69-74.
Хрестоматія : [. . .] /
 . . . - . : . . . , 2008. - 456 .
Чемшит Д. / . . . // :
 - / [. . . -
 ,]. - . : -2000, 2014. - 765 . - . 657-659.
Ерлихсон І. М. (1679 1689 .) / . . . //
 - . : - 2009. - . 11. - 9 (64). -
 . 50-54.
Якоб М. М. - . . . -
 / . . . // . . . - - . : . . . -
 . - 2003. - . 50. - . 87-94.

17.

XVI-XVII

- 17.1. Утопія та традиція в політичній теорії та політичному процесі
- 17.2. Зародження та розвиток утопії в Англії XVII ст.
 - 17.2.1. Передумови появи утопічних учень в Англії та їх перша творча форма – «Утопія» Т. Мора
 - 17.2.2. «Анатомія Меланхолії» Р. Бертон
 - 17.2.3. «Нова Атлантида» Ф. Бекона
 - 17.2.4. «Королівство Макарія» С. Хартліба як еволюція ідей Ф. Бекона
 - 17.2.5. «Нова Соліма» С. Готта
 - 17.2.6. «Республіка Океанія» Дж. Гаррінгтона
 - 17.2.7. «Новий закон справедливості» та «Закон свободи» Дж. Уїнстенлі
 - 17.2.8. Спроби поєднання утопічного мислення з ідеєю прогресу (Д. Дефо, Дж. Свіфт)
- 17.3. Утопічна традиція Франції XVII ст. (С. де Бержерак, Д. Верас д'Але, Ж. Мел'є)
- 17.4. Розвиток утопічної політичної думки в Італії. «Місто Сонця» Т. Кампанелли

17.1.

«утопія» (. ού – τόπος – , – , ;
– . εὐ – τόπος – ,)

« » . « » .
« » . « »:

античності

а а « », « », « », « »,

«...»
».

«

Перша
V

(1478-1535)

: «

?».

«...»

...».

«

?».

: «

».

54

(

6 000
(

;

— 10 16

)

«...» (40),

(

)

); 10 (30). ()

« »

« »

17.2.2. « »

«

»

Роберт Бертон –

» (1621).

1593

1599 . 1599 .

1602 .

1614 . –

1605 .

(1577-1640)

« »

« »

« » –

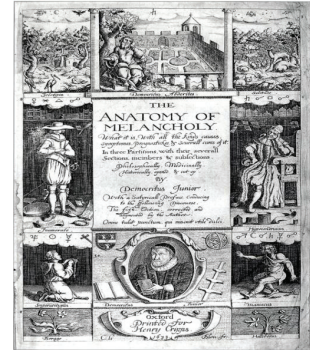
(partitions),

(sections, subsections and members).

« - - » (

) «...»

...» [- « » « » (misery)]

(1638)

17.2.4. « » .

ліб, - « » (Семуель Харт-).
« -
» « -
»), «Macaria»
(«Antilia»).
« (1641).
« » -
: «
» -
« » -
(, , .): « -
»,
« »
: «
».
« »

17.2.5. « » .

« » Семюеля Готта. (1614–1671) – 1645-1648 1660-1661 . « » («Nova Solyma»). 1648 ., 1649 ., 1902 . « » .».

17.2.6. « » .

рінгтона « » (1656). Джеймса Гар- 1632 . 1639 .

(1614–1677)

1649 . « » -
« » -
« » -
2 000 . . -
100 . . -
100 . . -
« » -
()
: « - , « »
».

17.2.7. «

Джерард Уїнстенлі,

1649

».

«

1652

«

» –

(1609-1652)

«

; 2)

3)

: 1)

(free commonwelth)

– громадянська

свобода.

утопічного характеру. Найбільш відомі з них: «Утопія» Томаса Мора (1516), «Південь і Північ» Сімона Сізмундуса (1581), «Політика майбутнього» Гієнн де Бельєра (1548), «Дім пастораля» П'єрра де ла Метеляна (1623), «Політика майбутнього» Гієнн де Бельєра (1548), «Дім пастораля» П'єрра де ла Метеляна (1623), «Політика майбутнього» Гієнн де Бельєра (1548), «Дім пастораля» П'єрра де ла Метеляна (1623).

Утопія Томаса Мора (1516) — перший великий утопічний трактат. Він описує ідеальне суспільство на острові Утопія, де панує рівність, справедливість і гармонія. Мора критикує суспільство свого часу, зокремовидокорупцію та нерівність.

«Південь і Північ» Сімона Сізмундуса (1581) — утопічний трактат, в якому описано ідеальне суспільство, засноване на справедливості та рівності. Сізмундус критикує суспільство свого часу, зокремовидокорупцію та нерівність.

«Політика майбутнього» Гієнн де Бельєра (1548) — утопічний трактат, в якому описано ідеальне суспільство, засноване на справедливості та рівності. Бельєр критикує суспільство свого часу, зокремовидокорупцію та нерівність.

«Дім пастораля» П'єрра де ла Метеляна (1623) — утопічний трактат, в якому описано ідеальне суспільство, засноване на справедливості та рівності. Метелян критикує суспільство свого часу, зокремовидокорупцію та нерівність.

Утопія — це вчення про ідеальне суспільство, яке неможливо реалізувати в дійсності. Утопія характеризується такими ознаками: ідеальність, неможливість реалізації, критику реальності.

Утопія — це вчення про ідеальне суспільство, яке неможливо реалізувати в дійсності. Утопія характеризується такими ознаками: ідеальність, неможливість реалізації, критику реальності.

Утопія — це вчення про ідеальне суспільство, яке неможливо реалізувати в дійсності. Утопія характеризується такими ознаками: ідеальність, неможливість реалізації, критику реальності.

20

«
»

: 1) ;
; 2) ; (; 3) ;
; 4) ;

60

« »

: «

».

17.2.8.

()

1700-1800

homo economicus,
» Даніеля Дефо (1719)
на Свіфта « » (1726),

«
Джонатана-

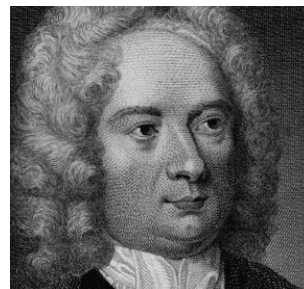
(1660-1731)

Тема 17. Політичні вчення утопічного характеру XVI-XVII століть

	(«	», 1697),	-
	«	» («	-
», 1726-1727),			
	«	» (1702)	-
	» (1702)	«	-
:			
		- «	-
		» (1719).	-
		«	-
		»	-
		«	-
	«	»	-
	»	«	-
		:«	-
		».	-
	«	» - «	-
		»,	
		«	-
		»	-

«
» (1726).

(1694). 1700
1713

«
» (1726), «
(1704), «
» (1724),

(1667-1745)

«
» —

V

«
» —

«
» —

«
» —

«
» —

«
» —

«
» —

«
» —

«
» —

«
» —

«
» —

«
» —

«
» —

«
» —

;

«

».

,

—

,

,

.

.

,

.

—

,

,

.

.

,

,

,

,

.

17.3.

XVII . (.

’ , . ’)

XVII . —

,

,

,

,

,

,

1648-1653

« » Сірано де Бер-

жерак

«

» (1647-1650).

Еркуль Савіньєн Сірано де Бержерак —

,

,

(1619-1655)

«

» —

«*Journal des Sçavans*» 1678 . XVIII . 20 . XIX . «*Journal des Sçavans*» 1678 . XVIII . 20 . XIX . Жан Мел'є – 1687 . 1689 . () . «*Journal des Sçavans*» «*Journal des Sçavans*» XVIII-XIX с . 1864 .

1. Бэкон Ф. Десятилетие жизни. М., 1971. . . .

2. Верас Д. / . . . , 1956. – 316 .

3. Гречанюк С. : ? // . . .

4. : , 1991. – . 193-232.

5. Денисенко В. М. / – . . . , 1997. – 274 .

6. Денисенко В. М. : / . . . // – 2010. – 4. – . 115–

129. Корнієнко В. ' / . . . // : . . . ; [. . . ,]. – – 2000, 2014. – 765 . – . 118-119.

Кулачинський М. М. « » « »: / . . . // : – . 61. . 74. . . . – : - . . . , 2007. – . 86-89.

Курбатов О. / . . . // : ; [. . . .

- 451.
- Кярова М. [] / // « ».- 2014.- 2(4).- : <http://mir-nauki.com/PDF/17FILSMN214.pdf>.
- Мироненко О. М. XVIII / .- , 1995.- 181 .
- Мор Т., [.- 1988.- 207 .
- Онофрійчук Т. XVIII : - / // .- 2010.- .41.
- .55-63.
- Побочий І. / // : .- [.- 2000, 2014.- 765 .- .428-429.
- Політологічний / .- 2- .- : .- 2004.- .684-685.
- Сапрыкин Ю. М. / . // .- 1957.- .9.- .354-383.
- Терех О. // .- 1991.- .5-16.
- Тихомирова Є. / // : [.- 2000, 2014.- 765 .- .273-274.
- Шадурский М. / .- : .- 2007.- 154 .
- Шевчук Н. / // : [.- 2000, 2014.- 765 .- .579-581.

18.

- 18.1. Загальна характеристика просвітницьких політико-правових концепцій
- 18.2. Політичне вчення поміркованого крила просвітницького руху Франції
 - 18.2.1. Антифеодальна та антикатолицька доктрина Вольтера
 - 18.2.2. Політичні ідеї й ідеали Д. Дідро
 - 18.2.3. Політико-правові погляди Ш.-Л. Монтеск'є на політичну свободу, «дух законів», поділ влади
- 18.3. Політико-теоретичні особливості французького Просвітництва радикального та революційно-демократичного спрямування
 - 18.3.1. Суспільний договір і народний суверенітет у теорії Ж.-Ж. Руссо
 - 18.3.2. Радикалізм поглядів К. А. Гельвеція та П. А. Гольбаха
- 18.4. Основні ідеї італійського Просвітництва (Дж. Віко, Ч. Беккарія)
- 18.5. Політико-правові концепції англійських мислителів (Дж. Прістлі, А. Сміт, Д. Юм)
- 18.6. Політико-правові погляди німецьких просвітників (Х. Томазій, Й. Г. Гердер)

18.1.

XVII–XVIII
. *Просвітництво* –

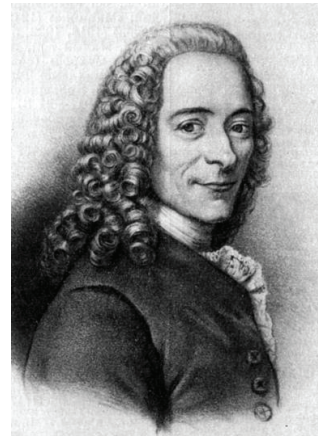
XVIII

кального () революційного-демократичного ()

18.2.

18.2.1.

Вольтер () – « » (1730), « » (1731), « » (1734).

(1694 1778)

18.2.3.

Шарль-Луї де Монтеск'є, «Духи законів» (1721), «Перше вчення про законів» (1734), «Перше вчення про законів» (1748).

(1689–1755)

XVII-XVIII століттях, в яких відбувалися буржуазні революції. Монтеск'є вважав, що влада повинна бути розподілена на три гілки: законодавчу, виконавчу та судову. Це стало основою для подальшого розвитку демократичних ідей.

Монтеск'є розробив теорію розподілу влади, яка полягає в тому, що влада повинна бути розподілена на три гілки: законодавчу, виконавчу та судову. Це стало основою для подальшого розвитку демократичних ідей. Термінізм, який використовується в цій теорії, означає чітке визначення функцій кожної гілки влади.

– географічного де-

. Природа правління –

правління –

. Принцип

«соціальної корисності»,

Поль Анрі Гольбах –

Основні праці: «

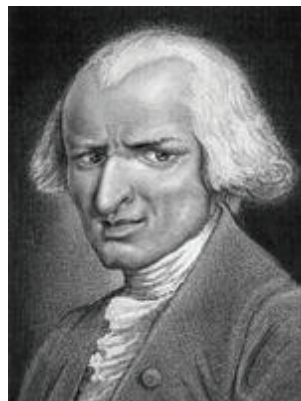
» (1765), «

» (1770), «

» (1770), «

» (1772), «

» (1773).

(1723–1789)

18.4.

XVIII

Джамбатіста Віко –

» (1720-1721), «
» (1725).

Перший – «вік бо-
гів» (), «вік героїв» (), «вік людини» ().

Другий

третій

(1668 1744)

«вік людини»

Чезаре Беккарія –

«...» (1764),

(1738–1794)

?

: «...»

», «

».

: «

».

18.5.

(. , .)

Джозеф Прістлі –

: «

» (1777).

(1733–1804)

).

Адам Сміт –

» (1759), «

» (1776), «

«

» (

» (1784),
1978).

(1723–1790)

XVIII –

XIX

(. . 23.2).

«

»

«економічної людини» «природного порядку»,

«невидимою рукою»

свободи»,

«система природної

Перша –
Друга –
Третя –
Четверта –
П'ята –
(
XVIII
Девід Юм –
« (1739-1740), « » (1741-1742), « » (1748), « » (1751), « » (1779).
(« »).

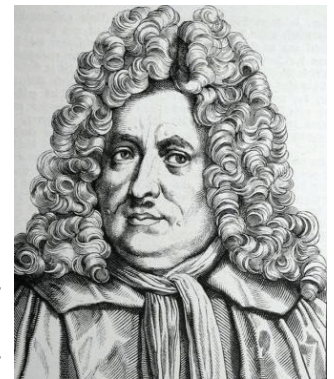
(1711–1776)

18.6. (. . .)
(1618-1648)

XVII

Христіан Томазій –

: «
» (1705).

(1655–1728)

Йоганн Готфрід Гердер –
ні праці: «
(1784-1791).

» (1772), «

» (1774), «

(1744–1803)

- Дзьобань О. / . // : . . . -
 - / [. . . ,
]. - . : -2000, 2014. - 765 . - . 135-136.
- Дзьобань О. / . // : . . . -
 - / [. . . ,
 [. . . , . . . , . . .]. - . : -2000, 2014. -
 765 . - . 156-157.
- Жизнь , [.]// : -
 / : -
 , 1940. . 477-502.
- Зінченко О. / . // :
 - / [. . . -
 , . . . , . . .]. - . : -2000, 2014. - 765 . - . 636-637.
- Кармазіна М. / . // :
 - / [. . . -
 , . . . , . . .]. - . : -2000, 2014. - 765 . - . 214-215.
 / . . . , . . . - . : . . .
 - 2010. - 479 .
- Конотопцев О. XVII-
 XVIII . / . // . - 2009. - . 4. -
 . 33-40.
- Куц Г. / . // : -
 / [. . . , . . . ,
]. - . : -2000, 2014. - 765 . - . 736-737.
- Куян І. -
 XVI-XVIII / . // - 2010. - . 538. . :
 . - . 30-35.
- Левкулич В. В. - -
 / . . // . - 2013. - . 69 (2). - .
 377-381.
- Мироненко О. : . . . / -
 . - . : , 2010. - 454 .
- Мусієнко Н. -
 [.]/ . . - : [http://mari.kiev.ua/PDF_2011/
 Suchasni_prolemy_6_2010/132-152.pdf](http://mari.kiev.ua/PDF_2011/Suchasni_prolemy_6_2010/132-152.pdf).
- Панов М. « »
 (250-)/ . // . - 2014. - 9. - . 226-244.
- Протосавіцька Л. / . -
 // -
 . - . : . - 2014. - . 197(1). - . 3. - . 22-26.
- Рудакевич О. / . // :
 - / [. . . , . . . , . . .]. - . : -2000, 2014. - 765
 . - . 158-160.
- Руссо Ж.-Ж. . - . : Port-Royal,
 2001. - 349 .

19.

- 19.1. Вплив Просвітництва на формування американської політичної думки. Загальна характеристика політичних учень періоду Війни за незалежність в Америці
- 19.2. Політико-правова концепція Т. Пейна. Становлення основних принципів американського лібералізму
- 19.3. Т. Джефферсон та його теоретична і практична спадщина: народний суверенітет та Декларація незалежності США
- 19.4. Влада, демократія та суспільний договір у концепції А. Гамільтона
- 19.5. Федералізм та ідея республіканського правління в політико-правовій ідеології США (Дж. Медісон, Дж. Адамс, Б. Франклін)
- 19.6. Оцінка та значення політичних і правових поглядів «батьків американської конституції»

19.1.

«... « ?» (1784)

1775-1783

60- V

70- V

(1774)

(1776),

(1787),

19.2.

Томас Пейн –

« » (1791),

« » : « » (1776), « » (1794),

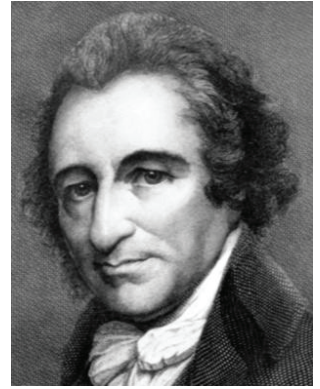
« » (1783), « » (1797)

«...» (1794).

«...» (1775)

«...», —

— «...».

(1737–1809)

«...»,
(1789).

природні громадянські
)

, «

(

».

(

)

«...».

«

».

«

».

(

).

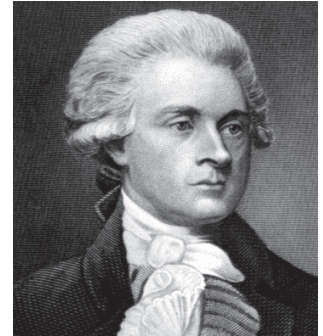
1775

19.3. .

:

Томас Джефферсон –

, :«
» (1774),
(1776), « » (1779) « -
» (, .1820).

(1743–1826)

«

».

право власності,

(

).

(

)

(

)

(

); «

»

27

«

»

27, 28

19.4.

Александр Гамільтон –

(1787-1788 .),

Медісон Джон Джей.

« ».

« »

– *Джеймс*

(1757–1804)

« » (1781).

; аристократичною,

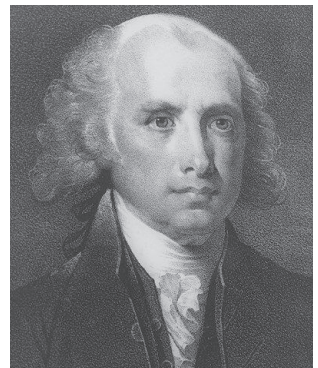
— монархічною,

; демократичною,

двопалатним,

19.5.

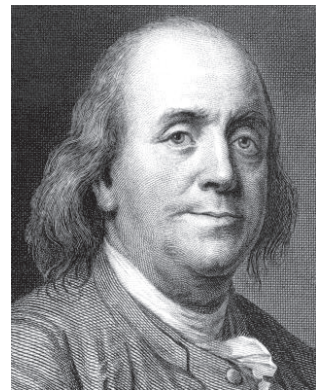
Джей Медісон –

(1751–1836)

... «...» ... (1781), (1787), «...» (1759). 60-гому року, 1754 року, ... 1769 року (штатами). «...», (1776), (1787) (1783),

Бенджаміна Франкліна

(1706–1790)

1. ?
2. 1787 .?
3. « »?
4. ?
5. , ? , , .
6. ?
7. , ? , , .
8. « », . , ?
9. ?
10. ?
11. ?
12. ?
13. ?
14. ,
15. ?

- Алексєєнко І.* / . // : . -
 / [. . -
 ,].- . : -2000, 2014. - 765 .- .
 425-426.
- Джефферсон Т.* 1801 // : / .
 . - . : , 2005. - 379-382.
- Зубрицька Д.* / . // : . .
 - / [. . -
 ,].- . : -2000, 2014. - 765 .- . 7-8.
- Льницька У.* / . // : . .
 - / [. . -
 ,].- . : -2000, 2014. - 765 .- .
 662-663.
- Исаєв С. А.* : . - - : ,
 2006. - 551 .
- Карелін В.* : 300-
 / . // :
 . - 2006. - 1 (2). - 26-31.
- Картунов О.* / . // :
 - / [. . -
 ,].- . : -2000, 2014. - 765 .- . 523-525.
- Кочубей Л.* / . // :
 - / [. . -
 ,].- . : -2000, 2014. - 765 .- . 211-213.
- Лапшина І. К.* () /
 . - . : , 2008. - 263 .
- Майроф Б.* : , , ,
 / . - . : , 2000. - 480 .
- Пейн Т.* / . ; [.].- . : , 2000. - 255 .
- Себайн Дж. Г.* / / . -
 . : , 1997. - 838 с.
- Саломатин А. Ю.* , XVIII-XIX . ():
 , 2006. - 192 .
- Становление* / . . А. А. .- . : ,
 1992. - 320 .
- Танчин І.* / . // :
 - / [. . -
 ,].- . : -2000, 2014. - 765 .- . 141-142.
- Тіндалл Дж. Б.* / / . - . : -
 , 2010. - 904 .
- Титов В. Д.* - - /
 // . - 2009. - 22. - 145-161.
- Федералист.* . - . :
 « » - « » , 1994. - 592 .

«...»,
XVI
14 1789 –
(1789–1799).
XVIII
XVI
«...»
V
«...»
«...»
«...»
V
1) 1789–1799 –
2) 1792–1793 –
3) 1793–1794 –
V
(див. 18).

«політичний радикалізм» –

V

XVI),

XIX

20.2.

XVIII

(1793–1794)

Максиміліан Робесп'єр –
1789-1791

»

1790

1792–1794

1793

4

1794

«

1793-

(1758–1794)

20.3.

Жан-Поль Марат –

1791

1792

1792

1774

«

» (1780).

– 1790-

«

10

(1743–1793)

«...» «...».

«...» «...».

1796

1796- «...».

10 1796

27 1797

«...!»

«...»

XIX-XX

«бабувізму».

»,

« »

!

« »

—

»

«

».

(

)

« »

«

».

« »

».

« »

» (1775),

« »

()

- Волгин В. П.* XVIII /
- .: - , 1958. – 415 .
- Володин А. И.* / – .: - , 1982. – 512 .
- Кормич А. И.* : / – .: - , 2009. – 312 .
- Кучеренко Г. С.* XVIII , – .: / – .: , 1988. – 268 .
- Манфред А.* / – .: , 1983. – 431 .
- Манфред А.* / – .: , 1989. – 225 .
- Новак-Каляєва Л.* : / - // – 2012. – 10 « » [. . . .] . – .: http://www.lvivacademy.com/visnik10/fail/Novak-Kaljajeva.pdf. –
- Ольшанский Д. В.* / – .: , 2002. – 288 .
- Перегуда Є.* , / // ; [. . . . ,] . – .: – 2000, 2014. – . 560–562.
- Побочий І.* / // : – / ; [. . . . , ,] . – .: – 2000, 2014. – . 46.
- Робеспьер М.* : 3 . / , , ; – .: , 1965.
- Сюндюков І.* / // – 2013. – 164.
- Чепурина М. Ю.* « » 1796 . (. . . .) : : 07.00.03 « (. . . .) » / – .: , 2012. – 34 .

5.

XVIII–XIX

21.

XVIII–XIX

21.1. Консерватизм як реакція на виклики Великої французької революції. Основні ідеї консервативної традиції

21.2. Політичне вчення Е. Берка як підґрунтя класичного консерватизму

21.3. Традиціоналізм Ж. де Местра

21.4. Основні закони суспільства в ученні Л. де Бональда

21.1.

()

«консерватизм»

(1768–1848).

».

«

»,

традиціоналізм.

21.2.

Едмунд Берк.

» (1790).

: «

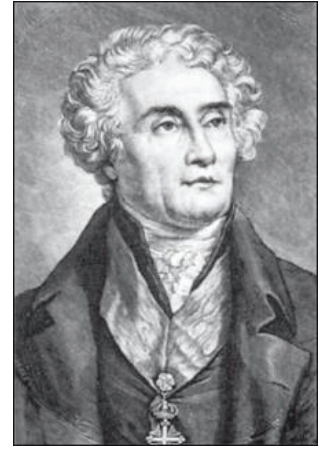
» (1756), «

» (1757), «

. «

(1729–1797)

(1754–1821)

21.4.

Луї Габріель Амбруаз де Бональд.

«
» (1796),
«
» (1800), «
» (1802), «
» (1817), «
» (1827).

(1754–1840)

– *публічна релігія*

– *єдність влади* –

– *постійні соціальні відмінності* –

16. , . , ?
17. . ?
18. « -
- »?
19. « » .
?
- Белов М. В.* - / . . ,
 // . . . – 2011. –
. 34. – . 74-99.
- Берк Е.* / . // : /
. . . . – 2- . – . : « », « », 2008. –
788 .
- Бональд Л.* / . // : -
 / – 2- . – . : « », « »,
2008. – 788 .
- Гордієнко М.* /
. // . – 2007. – 5 (26). – . 46-59.
- Климончук В.* / . // :
- / [. . . . – 2000, 2014. – 766 . – . 67-69.
]; – . : -
- Куц Г.* / . // : - /
[. . . . – 2000, 2014. – 779 .];
- Майданюк В.* : / . -
 // – . : . – 2010. – 112. – . 132–136.
- Местр Ж.* / . // : / –
2- . – . : « », « », 2008. – 788 .
- Орлов С.* / . // :
- / [. . . . – 2000, 2014. – 765 . –
. 90-91.
- Смирнова В. И.* : / . . // . .
: – . : . – 2010. – 112. – . 143-146.
- Фадеева Т. М.* : /
. // . – 1991. – 12. – . 26-38.
- Фадеева Т. М.* / . . //
. – 1992. – 6. – . 57-76.
- Четверікова Л. О.* : / . . ; . .
 // – . :
. . . . , 2007. – . 103-105.
- Шахай А.* / – . : - «
», 2011. – 234 .
- Шварцмантель Дж.* / . . ; – . :
- « », 2009. – 312 .

22.

V –

- 22.1. Історичні умови формування політичних та етико-правових ідей в Німеччині в кінці XVIII – на початку XIX ст.
- 22.2. Особливості етико-правової концепції І. Канта
- 22.3. Концептуальні ідеї націогенезу та національної держави у вченні Й.-Г. Гердера
- 22.4. Ідеї свободи і справедливості, плюралізму та прагматизму в поглядах Й.-К.-Ф. Шиллера
- 22.5. Політичні погляди Г. В. Ф. Геґеля: підходи до розуміння держави та громадянського суспільства
- 22.6. Концепція національної держави Й. Г. Фіхте
- 22.7. Підходи Ф. В. Й. Шеллінга до розуміння свободи
- 22.8. Війна як засіб здійснення політики в концепції К. Клаузевіца
- 22.9. Значення політико-правових та етичних ідей німецьких мислителів кінця XVIII – початку XIX ст.

22.1.

V –

- 1) XVIII
 - 2)
 - 3)
 - 4) 1815
 - 5)
-
- 1)
 - 2)
 - 3)
 - 4)

1)

«...», «...»

2) (...);

3)

(...);

4)

(...);

5)

(...);

6)

(...);

(...).

22.2.

Іммануїл Кант –

«...» (1781), «...» (1784), «...» (1785), «...» (1795).

(1724–1804)

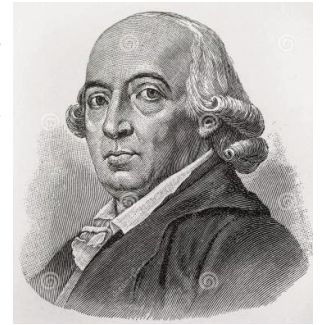
категоричний імператив –

22.3.

Йоганн-Готфрід Гердер –
: «
(1784-1791).

» (1772), «

» (1774), «

(1744–1803)

«політична культура»,

22.4.

Йоганн-Крістоф-Фрідріх Шиллер –

: «
» (1793), «
» (1795), «
» (1795).

(1759–1805)

1)

2)

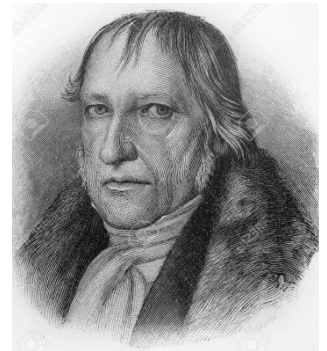
3) - ;

4) - ;

« : 1) ; 2) ; 3) ; 4) -

22.5. . . . :

Георг Вільгельм Фрідріх Гегель – : « (1807), « » (1821), « » (1817).

(1770–1831)

: 1) ; 2) ; 3)

22.6.

Йоганн Готтліб Фіхте –

«*Відродження німецької філософії*» (1796), «*Відродження німецької філософії*» (1800), «*Відродження німецької філософії*» (1806), «*Відродження німецької філософії*» (1807-1808).

«*Відродження німецької філософії*».

: 1)
; 2)

(1762–1814)

: 1)

; 2)

філософію права (

) філософію моральності (

22.7.

Фрідріх Вільгельм Йозеф Шеллінг –

: «

» (1797), «

» (1798), «

» (1800), «

» (1809).

»,

«

».

(1775–1854)

22.8.

Карл Філіп Готліб фон Клаузевіц –
: « » (1831).

Розділ 5. Становлення теоретичних моделей держави та права в концепціях XVIII–XIX століть

- 1)
- 2)
- 3)
- 4)
- 5)

(1780–1831)

Fragment of text containing various symbols and punctuation marks, including commas, semicolons, and dashes, scattered across the page.

«

».

—

;

1)

2)

3) «

»,

4)

22.9.

-

V

—

V

—

(, ,),

V

—

1. XVIII – XIX .?

2.

3. ?

4.

5. ?

6. « » . .

7.

8. ?

Гайденко П. П. / . . – . : , 1990. – 128 .

Гегель Г. , / . [. . . .] . – . : , 2000. – 336 .

Гердер Й. Г. // / . . – . : , 2000. – . 37-45.

Денисенко В. М. . – . : , 1997. – 274 .

Денисенко І. / . // /

23.

XVIII –

- 23.1. Лібералізм як суспільно-політична доктрина кінця XVIII – першої половини XIX ст.
- 23.2. А. Сміт та «політика laissez-faire»
- 23.3. Утилітаризм Дж. Бентама
- 23.4. Політичні ідеї представників французького лібералізму
 - 23.4.1. Класичний лібералізм Б. Констана
 - 23.4.2. Теорія демократії А. Токвіля
- 23.5. В. фон Гумбольдт про цінність свободи

23.1.

-

XVIII –

▪

(. *liberalism*, . *liberális* –)

,

,

,

-

,

á

-

XVIII –

-

. –

.

,

,

-

,

,

-

,

,

-

,

,

,

-

.

(«

», див. 16)

,

(«

», див. 18).

XVIII –

XIX

:

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

.

,

,

,

.

(1776)

(1789)

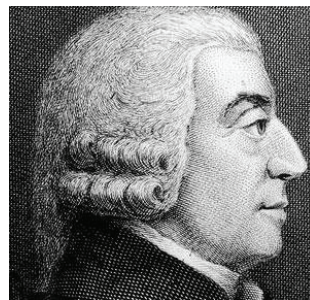
(1787)

(1789),

XVIII

23.2. laissez-faire

Адам Сміт –

(1723–1790)

«...»
: «...»
» (1759), «...»
» (1776), «...»
» (1778), «...»
» (1784).
«laissez-faire» («...»
», «...»
»),
«...»
«...»
»
«...»
», «...»
».
«...»
» («... invisible hand»),
: «...»
».
».
» («...»
»).

23.3.

Джеремі Бентам –

«*Акт про права людини*» (1776), «*Закон про свободу вищої правосуддя*» (1787), «*Закон про свободу вищої правосуддя*» (1789), «*Закон про свободу вищої правосуддя*» (1790).

«утилітаризм» (лат. *utilitas* – користь).

(1748–1832)

(pain)

(pleasure),

щастя найбільшій кількості людей.

– найбільше

23.4.

23.4.1.

Констан де Ребек Анрі-Бенжамен –
(1797), « : «
(1797), «
» (1815), «
» (1819), «
» (1818–1819).

–
» (1797), «
» (1814), «
» (1816–1820), «

«

»

(1767–1830)

23.4.2.

Алексіс де Токвіль –

: «
» (1835),
«
» (1856).
» –

(1805–1859)

23.5. .

Вільгельм фон Гумбольдт –

«...»
: «...»
» (1791), «...»
» (1792).

(1767–1835)

«...»

. По-перше,

. По-друге,

. По-третьє,

1. ?
2. laissez-faire . ?
3. « » . ?
4. ?
5. ?
6. ?
7. ? ?
8. ?
9. ?
10. ?
11. ?
12. «
»,
: 1) «
»; 2) «
13. ?
14. ?

15. ?
16. ?
- Афонін Е.* / // - / [. . . . , ,]. - -2000, 2014. – 765 . – С. 365-366.
- Бентам Дж.* // : 2- . / « », « », 2009. – + 1128 . – (« »). – . 155-156.
- Бентам И.* / - (. . . .), 1998. – 415
- Бентам И.* / ; « » . – : , 2006. – 199
- Гедікова Н.* - / // : - / [. . . . , ,]. - -2000, 2014. – 765 . – С. 328-329.
- Горбатенко В.* / , // - / [. . . . , ,]. - -2000, 2014. – 765 . – С. 181-182.
- Гумбольдт фон В.* // : 2- . / , - : « », « », 2009. – + 1128 . – (« »). – . 649-651.
- Грей Дж.* / // / , - : , 2005. – 789 . – . 58-59.
- Дорошенко С. І.* // - . 20. – : - : КМ , 2002. – . 20-23.
- Дорошенко С. І.* : / // - . 21. – : - : КМ , 2002. – . 21-25.
- Кирилюк Ф. М.* / , - : - : « » : , 2005. – 256
- Климончук В.* / // : - / [. . . . - ,]. - -2000, 2014. – 765 . – С. 597-598.
- Констан Б.* // - : 2- . / , - : « », « », 2009. – + 1128 . – (« »). – . 423-435.
- Короткий* / ; , - : , 2006. – 789

Розділ 5. Становлення теоретичних моделей держави та права в концепціях XVIII–XIX століть

- Куц Г.* / . // : . . . -
 / [. . . ,
] - . : -2000, 2014. – 765 . – С. 62-63.
- Куц Г.* / . // : . . . - / [. . -
 ,] ; -2- . – . :
 -2000, 2015. – 779 . – . 349-351.
- Куц Г.* «laissez faire» / . // : . . . -
 / [. . .] ;
 -2- . – . : -2000, 2015. – 779 . – . 351-353.
- Лібералізм:* / – . : . . . , 2002.
 – 1126 .
- Награбова Л. В.* : 12.00.01 / . . . ; . . . - . . . « . . . » - . ,
 2014. – 18 .
- Прокопчук І. І.* :
 (. . .) / . . . // . . . –
 1997. – 6. – . 20-23.
- Прокопчук І. І.* - : -
 : 23.00.01 / . . . ; . . . - . . . -
 , 2001. – 16 .
- Роузен Ф.* / . . // ; / . :
 , , 2000. – 472 . – . 30-32.
- Сіома М. О.* : 09.00.05 / . . . ; . . . , - . . .
 , 2013. – 16 .
- Сміт А.* / . . . – . :
 -89, 1997. – 256 .
- Сміт А.* // : . 2- . / . .
 , . . . – . : « . . . », « . . . », 2009. – . + 1128 . –
 (« . . . ») – . 644-648.
- Токвіль А. де.* / . . . – . : . . . , 2000. – 224 .
- Токвіль А. де.* / . . . – . : . . . , 1999. – 590 .

24.

- 24.1. Позитивізм О. Конта та його вплив на розвиток політичної думки
- 24.2. Ліберальна політична доктрина Дж. С. Міля
- 24.3. Ідейні витoki анархізму. Політичні погляди М. Штірнера та П. Ж. Прудона
 - 24.3.1. Анархо-індивідуалізм М. Штірнера
 - 24.3.2. Мутуелізм Ж. П. Прудона
- 24.4. Консерватизм Л. фон Штейна: критика соціалізму та формування базису концепції соціальної держави
- 24.5. Політичні погляди Ф. Ласалю: проблема робітничого руху
- 24.6. Реформістський підхід до соціалізму: Е. Бернштейн
- 24.7. Доктрина кризи цивілізації: візія Ф. Ніцше
- 24.8. Органічна теорія держави Г. Спенсера
- 24.9. Політичні ідеї ідеологів європейських національних рухів ХІХ ст.
 - 24.9.1. Національно-визвольна концепція Дж. Мадзіні
 - 24.9.2. Політичний ідеал Т. Г. Масарика

ХІХ с .

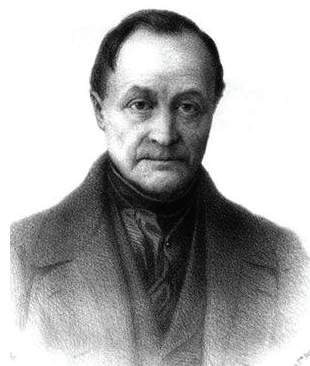
24.1.

Огюст Конт – французький філософ, математик, соціолог, політик (1830-1842) «*Позитивізм*» (1851-1854).
: «*Позитивізм*» (1851-1854).» 6 (

XVIII

XIX

1830 1848

(1798–1857)

закон трьох стадій,

. Теологічна –

. Метафізична

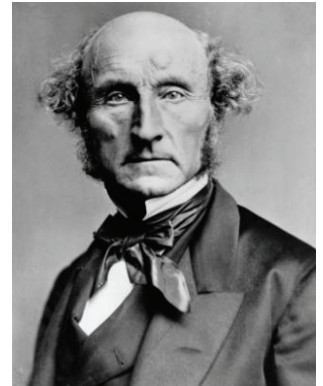
позитивній

. Первинним (

. Вторинними

» (1859).
«
» (1859), «
» (1862).

» (1848), «
» (1861),

(1806–1873)

24.3.

Анархізм –

24.3.1.

Макс Штірнер () –

– «

» (1845) –

(1806–1856)

«фантомами».

«

».

егоїст «Єдиний» –

24.6.

Едуард Бернштейн –

VII « (1899), «
- » (1901), «
(1902), «
VII
?» (1906).

: «
» (1905), «
» (1924), «

(1850–1932)

Grosse Individum).

(... das

влади,

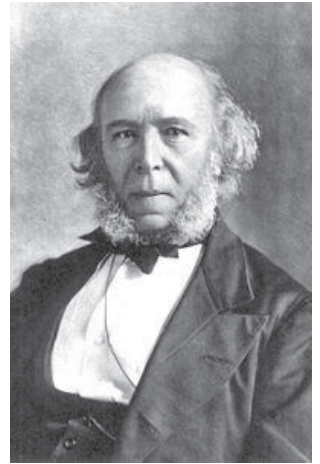
воля до

(...)
«...»

«...» «Есе Номо» «Есе Номо»

«...» «...»

«...»

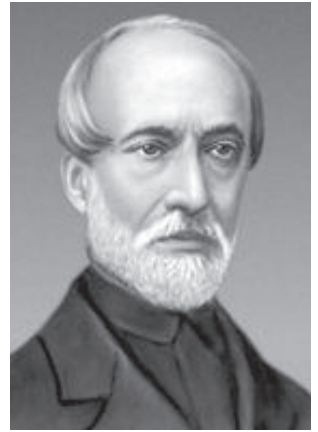

(1820–1903)

XIX століття. У 1833 році вийшло «Земельне законодавство» (1833), «Земельне законодавство» (1845), «Земельне законодавство» (1846–1847), «Земельне законодавство» (1857).

1831 року вийшло «Земельне законодавство» (1831).

«Земельне законодавство» (1831), «Земельне законодавство» (1845), «Земельне законодавство» (1846–1847), «Земельне законодавство» (1857).

(1805–1872)

1849 року вийшло «Земельне законодавство» (1849), «Земельне законодавство» (1857).

«Земельне законодавство» (1849), «Земельне законодавство» (1857).

«Земельне законодавство» (1849), «Земельне законодавство» (1857).

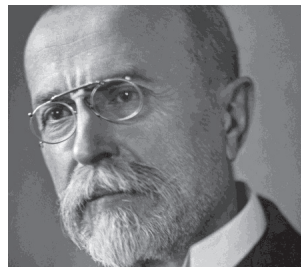
«Земельне законодавство» (1849), «Земельне законодавство» (1857).

«Земельне законодавство» (1849), «Земельне законодавство» (1857).

24.9.2.

Томаш Гарріг Масарик –

: « » (1895), « » (1927).

(1850–1937)

« »,

1. ?
2. ?
- 3.
- 4.
- 5.
6. ?
- 7.
8. ?

Афонін Е. / // : [. -2000, 2014. – 765 . – . 605-607.

Бушанський В. / // : [. -2000, 2014. – 765 . – . 365.

Варварцев М. М. , 2005. – 304 .

Варварцев М. М. / // . – 2004. – 6. – . 46-60.

Висоцький О. / // : [. ,]. – -2000, 2014. – 765 . – . 540-541.

Дем'яненко В. / // : [. ,]. – -2000, 2014. – 765 . – . 438-439.

- Запорожець С. А.* / . . . // . . . – 2011. – . 52. – . 444-449.
- Кіндратець О.* / . . . // . . . [.] – – 2000, 2014. – 765 . – . 330-331.
- Ключник Р. М.* « » / – 2014. – . 22, . 24 (1). – . 47-54.
- Курчинский М. А.* , 2007. – 264 . /
- Лассаль Ф.* / . . . // . . . « » , 2012. – . 6-25.
- Міл Дж. С.* : / – , 2001. – 463 .
- Моспаненко І.* / . . . // . . . : – 2011. – . 23. – . 32-37.
- Нагорняк М. М.* (.) / . . . // – 2008. – . 39. – . 652-655.
- Ніцше Ф.* , 2002. – 320 .
- Ніцше Ф.* . – 1. – , 2004. – 769 .
- Простова О.* / . . . // . . . : [.] – – 2000, 2014. – 765 . – . 478-480.
- Прудон П.* : XIX (.) / : , 2011. – 168 .
- Сорока Г. Б.* - , 2011. – 230 .
- Стадник М. С.* / . . . // . . . : [.] – – 2000, 2014. – 765 . – . 73-74.
- Танчин І.* / . . . // . . . : - / [.] – – 2000, 2014. – 765 . – . 728-729.
- Федорченко В. М.* « » / . . . // 18. 2000. – С. 16-22.
- Штирнер М.* . – , 1994. – 560 .
- Юськів Б.* (.) / . . . // . . . : [.] – – 2000, 2014. – 765 . – . 399-400.
- Ясперс К.* / – , 2004. – 632 .

25.

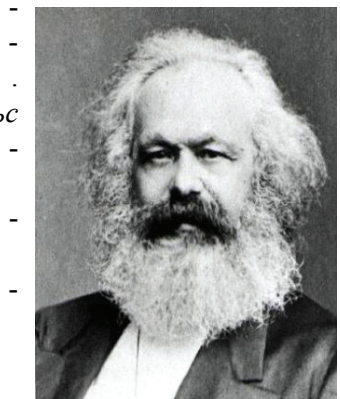
- 25.1. Соціально-історичні передумови й теоретичні джерела політичного вчення марксизму
- 25.2. Марксистські погляди на походження й сутність держави
- 25.3. Учення марксистів про державу як надбудовне явище
- 25.4. Марксизм про класово-насильницький характер держави
- 25.5. Вчення марксистів про соціалістичну революцію та диктатуру пролетаріату
- 25.6. Значення політичного вчення марксизму для подальшої еволюції світової політичної думки

25.1.

-

-

-

40-
Карл Маркс *Фрідріх Енгельс*

XIX

1825

(1818–1883)

» (1847-1848), « 1848 1850 » (1850), « » (1852), « » (1859),
« » (1871), « » (1875), « -
» (1878), « » (1880), « ,
» (1884)

(1820–1895)

XIX

», «
« » –

» .)

(« -

«

» –

».

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

25.6.

- Мигович І. /
- .: , 2011. – 383 .
- Ситник П. К. - :
() /
- .: [. .], 1997. – 266 .
- Туган-Барановский М. И. / - -
. – 3- , . – .: , 2003. – 218 .
- Энгельс Ф. - : ,
/ . – .: , 1983. – 454 .
- Энгельс Ф. ,
. / . . – .: - , 2009. – 238 .
- Энгельс Ф. / . . – : ,
1986. – 116 .

26.

- 26.1. Політичний технократизм і сцієнтизм К.-А. Сен-Сімона
- 26.2. Соціалістичний ідеал Р. Оуена
- 26.3. Модель справедливого соціального устрою Ш. Фур'є
- 26.4. Робітничий комунізм В. Вейтлінга
- 26.5. Революційна утопія Л. О. Бланкі
- 26.6. Романтичний комунізм Е. Кабе
- 26.7. Соціальна утопія А. Т. Дезамі

(див. 17) XVI–XVII с., «
22). XVI–XVII с. XIX
XIX
C XIX
».

26.1.

Клод Анрі де Ребруа Сен-Сімон –

« (1802), « (1813-1816),
» (1813-1822), « (1821), «
» (1823-1824), « (1825).

26.2.

Роберт Оуен –

: «
» (1820), «
» (1823), «
» (1833), «
(1842-1844), «
» (1850).
Ó

(1771–1858)

XIX

17 10 ;
(10)
».
« »
« »
».
500–3000
»:
26
»;

3) «...» ; 2) : 1) «...» (1825) «...» 1832 «...» «...» XIX «...» 1816 «...» «...» 1–5 10 «...» 759 1-25

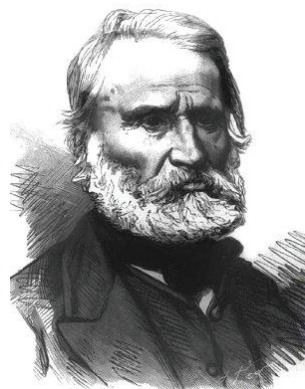

(1808–1871)

... : « ... » (1842),
; « ... » (1845).

— «Великого сімейного союзу».

« ... » (« ... »),
« ... » « ... ».
... (...).
... (...).
... (...)

(1805–1881)

(1830-1834)

« ' » (1832 .)

15)

« ?», « ?» – « :« »; « ?» – « ».

1837 .

1848 .

1848 .

»)

6-7-

100

10

3-4

15

60

26.7.

дора Дезамі

XIX . *Александра Тео-*

— « » (1842).

. «

, —

, —

,

—

40-

VIII

1. - ?
2. - ?
3. -
4. ?

5. « » .
6. ' ?
7. « »?
8. ?
9. (див. 17), ' ?

Бланки О. . – . : - , 1952.

Вейтлинг В. / . . – . : - , 1962. – 287 .

Дезами Т. . – . : - , 1956. – 556 .

Кабе Э. . – . : , 1989.

Кирилюк Ф. М. : . - / . . . – . : « » , 2005. – 256 .

Кирилюк Ф. М. : . / . . . – . : « » , 2003. – 304 .

Кирилюк Ф. М. : . - / . . . ; . . . – . : , 2015. – 1. – 2015. – 399 .

Кіндратець О. - / . // . . . [. . . , . . .] . – . : -2000, 2014. – 765 . – 583-585.

Кузнєцов А. О. - - () [. . .] / . . // . . . – 2011. - 2. – 25-31. – : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/apdy_2011_2_5.pdf

Лозовицький О. / . // . . . / . . . [. . . , . . .] . – . : -2000, 2014. – 765 . – С. 506-507.

Маруховський О. ' / . // . . . / . . . [. . . , . . .] . – . : -2000, 2014. – 765 . – С. 670-671.

Павленко Г. В. / . . . – . : , 1985. – 173 .

Сен-Симона. / . - , . . . – 2- . – . : « » , 2011. – 176 .

Требін М. / . // . . . / . . . [. . . , . . .] . – . : -2000, 2014. – 765 . – 78-80.

Сен-Симон А. : 2- . – . : - , 1948. – 468 .

Фіхте Й. Г. // , 2000. – . 331-334.

Фіхте Й. Г. // XX
 : (29-30 1998 .) [V -
]. – .: - , 1998. – . 361-363.

Фіхте Й. Г. //
 XX : (30 – 1
 1997 .) [IV] . – .: - , 1997. – .
 414-421.

Чемшист Д. / // : -
 / [. . . .
 , ,]. – .: -2000, 2014. – 765 . – .
 115-117.

2-

1.:

XX .

B. M. Пича

70×100138 .

- aa.aa.201a .

.47.47."

- aa .

/ 5026, . -53, 79053,

« -2000»
, E-mail: novsv2000@gmail.com.

: 59 25.05.2000 ., -
,

« - 2000»